

Riksantikvarens miljøovervåkingsprogram 5. omdrev 2020-2024
STATUS FOR VERNEVERDIGE KULTURMINNER I
UTVALGTE KOMMUNER
FRÆNA KOMMUNE 2020

Dato: 20.02.2021
Versjon: 04

Dokumentinformasjon

Oppdragsgiver:	Riksantikvaren
Tittel på rapport:	Omdrev 5 Miljøovervåking SEFRAK Fræna
Oppdragsnavn:	Status for verneverdige kulturminner
Oppdragsnummer:	626915-01-04
Utarbeidet av:	Harald Tallaksen
Oppdragsleder:	Harald Tallaksen
Medarbeider feltregistrering:	Anders Selboe Bjørlykke, Kristin Søndersrød Ose, Isak Bergwall, Karl Petter Grindvik
Kartproduksjon:	Frode Edvardsen
Utvikling feltapp/kartløsning:	Frode Wiseth Jørgensen, Håvard Sataøen
Tilgjengelighet:	Åpen

Kort sammendrag

I denne rapporten beskrives tap, endringer og tilstand for SEFRAK-registrerte bygninger eldre enn år 1900 i tidligere Fræna kommune (nå Hustadvika kommune) i Møre og Romsdal fylke i perioden 2010-2020. Resultatene analyseres i forhold til samfunnssektor, sosial miljøsammenheng, bygningstyper og geografiske variasjoner. Undersøkelsen er del av Riksantikvarens overvåkingsprogram «*Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner*», som gjennomføres ved kontrollregistrering i felt hvert femte år i 18 utvalgte kommuner. I 2020 startet 5. omdrev med kontrollregistrering av kommunene Gjerstad, Nord-Aurdal, Fræna og Kautokeino. Fræna og Gjerstad ble utelatt i 4. omdrev, slik at dataene for endringer mellom 3. og 5. omdrev gjelder for en periode på 10 år.

Bygningene som inngår i undersøkelsen, ble SEFRAK-registrert i perioden 1975-1995. Det opprinnelige undersøkelsesgrunnlaget i overvåkingsprogrammet for Fræna var 919 bygninger. I 2020 ble det registrert 38 bygninger som var revet, brent eller falt i ruin siden forrige registrering i 2010. Dette utgjør en tapsandel på 6 % i dette omdrevet, noe som gir en gjennomsnittlig, årlig tapsandel på 0,6 %. Akkumulert tap i Fræna perioden 2000-2020 var 281 bygninger, dvs. 31 % av det opprinnelige undersøkelsesgrunnlaget. 2 % av de gjenstående bygningene er sterkt truet, 5 % er truet og 59 % er endret.

04	10.07.21	Rettet to feil i tallgrunnlaget på s. 14	HT	
03	20.02.21	Korrigert etter innspill fra RA	HT	
02	15.02.21	Rapport versjon 2	HT	
01	15.12.20	Rapport versjon 1	HT	AS
VERSJON	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KS

Forord

Riksantikvarens miljøovervåkingsprogram «*Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner*» skal svare på miljøforvaltningens kunnskapsbehov på kulturminnefeltet og gi faktagrunnlag for målrettede tiltak i dagens og fremtidig forvaltning. Programmet gir oversikt over utviklingen av tap, endringer og fysisk tilstand for verneverdige bygninger i 18 kommuner. De innsamlede dataene brukes til å analysere årsaker til tap, og forholdet mellom virkemiddelbruk og bevaringsgrad.

Miljøovervåkingsprogrammet startet opp i år 2000 under navnet «*Gamle hus da og nå*». 18 kommuner har blitt registrert hvert femte år i perioden 2000 – 2014. I fjerde omdrev (2015 – 2019) ble antallet kommuner redusert til 10. Nå i femte omdrev er antallet kommuner igjen økt til 18. Programmet omfattet ca. 14.500 bygninger ved oppstarten, men er nå i 5. omdrev redusert til ca. 11.000 på grunn forfall og tap.

I denne rapporten presenteres resultatene fra årets kontrollregistrering av 676 verneverdige bygninger i tidligere Fræna kommune, nå Hustadvika. Feltarbeidet ble gjennomført i første halvdel av september 2020.

ASPLAN VIAK takker for velvilje og hjelp fra huseiere, lokalbefolkning og kommuneforvaltning i forbindelse med feltarbeidet, og for godt samarbeid med Riksantikvaren.

Kontaktperson hos Riksantikvaren er Lars Rogstad.

Arendal, 20.02.2021

Harald Tallaksen
Oppdragsleder

Astrid Storøy
Kvalitetssikrer

Innhold

1. SAMMENDRAG	6
2. INNLEDNING	8
2.1. Nasjonale miljømål	8
2.2. Riksantikvaren og miljøovervåking	8
2.3. Kulturminner i overvåkingsprogrammet	8
2.3.1. SEFRAK-bygninger	9
2.3.2. Kommunalt verneverdige kulturminner	9
2.3.3. Statlig listeførte bygninger verneklasse 2	9
2.3.4. Listeførte kirker	10
3. METODE	12
3.1. Utvalgte kommuner	12
3.2. Tidsintervaller	13
3.3. Undersøkellesgrunnlag i 2020	14
3.3.1. SEFRAK-registrerte bygninger	14
3.4. Undersøkellesparametere	14
3.4.1. Grad av endring	14
3.4.2. Tilstand	15
3.5. Kvalitative kategorier	15
3.5.1. Bygningskategori	15
3.5.2. Samfunnssektor	15
3.5.3. Sosial miljøsammenheng	15
3.5.4. Geografiske variasjoner	15
3.6. Datainnhenting	15
3.6.1. Feltarbeid	15
3.7. Planstatus	16
3.7.1. Andre virkemidler for bevaring	16
3.8. Bearbeiding og lagring av data	17
3.8.1. Registreringsdata	17
3.8.2. Foto	17
3.8.3. Kart	17
3.8.4. Rapportering	17
3.9. Metodiske bemerkninger	17
3.9.1. Ulike tidsintervaller i 1. omdrev	17
3.9.2. Åtte kommuner utelatt i 4. omdrev	17
3.9.3. Ny tilstandskategori i 3. omdrev	17
3.9.4. Nye endringskategorier i 3. omdrev	17
3.9.5. Dokumentert stilhistorisk tilbakeført	17
4. RESULTAT	18
4.1. Tap	18
4.2. Tapsårsaker	20
4.3. Endring ABC	22
4.4. Annen endring	25
4.5. Tilstand	25
4.6. Sammenheng mellom tilstand og endring	28
4.7. Samfunnssektor og sosial miljøsammenheng	29
4.8. Geografiske variasjoner	30

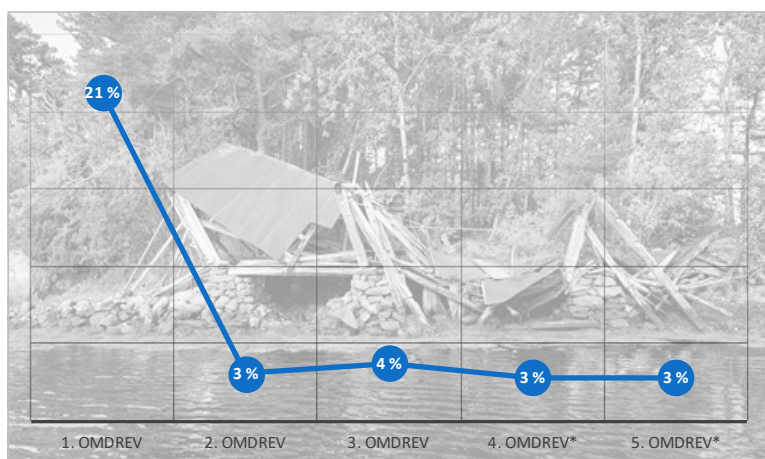
4.9.	Bygningstyper	33
4.9.1.	Bolighus/våningshus	35
4.9.2.	Driftsbygninger i tunet.....	37
4.9.3.	Mindre uthus i og nær tunet	38
4.10.	Utmarksbygninger	39
4.11.	Naust, sjøhus og fyr m.m.....	41
5.	KOMMUNALT VERNEVERDIGE OG STATLIG LISTEFØRTE BYGNINGER OG KIRKER	43
6.	VIRKEMIDLER FOR BEVARING.....	44
6.1.	Planstatus	44
6.2.	Kommunalt planverk	45
6.2.1.	Kommuneplanens samfunnsdel	45
6.2.2.	Kommuneplanens arealdel.....	45
6.2.3.	Kulturminneplan.....	46
6.3.	Møre og Romsdal fylkeskommune.....	46
6.4.	Tilskuddsordninger	46
6.4.1.	Tilskudd fra fylkeskommunen	46
6.4.2.	SMIL-midler	46
6.4.3.	Norsk Kulturminnefond	47
6.4.4.	Norsk Kulturarv.....	47
7.	KILDER.....	48
8.	TABELLOVERSIKT	49
9.	VEDLEGG	51
9.1.	Vedlegg 1: Undersøkellesparametere	51
9.2.	Vedlegg 2: Planstatus/vernestatus kategorier	51
9.3.	Vedlegg 3: Kvalitative kategorier	52
9.4.	Vedlegg 4: Geografiske kategorier	53
9.5.	Vedlegg 5: Detaljert resultatoversikt.....	55

1. SAMMENDRAG

Riksantikvarens miljøovervåkingsprogram «*Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner*» skal svare på miljøforvaltningens kunnskapsbehov på kulturminnefeltet og gi faktagrunnlag for målrettede tiltak i dagens og fremtidig forvaltning. Programmet gir oversikt over utviklingen av tap, endringer og fysisk tilstand for SEFRAK¹-registrerte og verneverdige bygninger i 18 kommuner. De innsamlede dataene brukes til å analysere årsaker til tap, og forholdet mellom virkemiddelbruk og bevaringsgrad.

Tidligere Fræna kommune ble kontrollregistrert gjennom tre omdrev i perioden 2000 - 2010. Sammen med 8 andre kommuner ble Fræna tatt ut av miljøovervåkingsprogrammet i 4. omdrev, men tatt inn igjen i 5. omdrev (2020). Dette innebærer at det er 10 år siden forrige kontrollregistrering, og at alle tall for status, endringer og tilstand ikke uten videre kan sammenlignes med de kommunene som ble registrert i 4. omdrev.

I 5. omdrev er 676 bygninger kontrollregistrert. Mellom 2010 og 2020 har 38 bygninger gått tapt, dvs. 6 % av bygningene i undersøkelsesgrunnlaget. Dette tilsvarer et årlig tap på 0,6 %. 5 % er truet og 2 % sterkt truet. Av de tapte bygningene var 50 % preget av forfall i forrige omdrev. Akkumulert tap i Fræna i perioden 2000-2020 er på 31 %. Tapsandelen i 5. omdrev er 6 %, som gir en tapsandel på 3 % i snitt for 4. og 5. omdrev. Dette ligger omtrent på tilsvarende snitt for 2. og 3. omdrev som hadde henholdsvis 3 % og 4 % tap. Tapsandelen i 1. omdrev er svært høy (21 %), noe som skyldes langt tidsspenn mellom SEFRAK-registreringen og oppstarten av overvåkingsprogrammet.

Figur 1: Tapsandel for Fræna 1. – 5. omdrev.
*4. og 5. omdrev er interpolert.

59 % av 638 gjenstående SEFRAK-bygninger i Fræna er endret. 8 % har større volumendringer (A-endring) 19 % har mindre volumendringer (B-endring) og 32 % har overflateendringer (C-endring), som tilsvarer mye av det vanlige bygningsvedlikeholdet. Endrete bygninger har bedre tilstand enn de uendrete. 4 % av de endrete er truet/sterkt truet, mens 12 % av de uendrete er truet/sterkt truet. En noe høyere andel bygninger som kun har mindre endringer (C-endring), har bedre tilstand enn de med middels grad av endring (B-endring).

92 % av de undersøkte SEFRAK-bygningene i Fræna er knyttet til landbruket. Bonden har en lavere andel bygninger i god stand enn bygninger tilknyttet arbeider/husmann/tjenestemann, eller fisker. 37 % av bondens bygninger har gått tapt siden 1. omdrev, noe som er 6 % høyere enn snittet for kommunen.

Spredtbygde områder rommer 84 % av alle de registrerte bygningene i Fræna kommune. Tapsandelen har tidligere vært høyest i disse områdene, men ligger litt under tettbygde strøk i 5. omdrev (5 % mot 7 %):

¹ SEFRAK-registret omfatter bygninger eldre enn 1900, registrert i regi av «*Sekretariatet for registrering av faste kulturminner*».

- *Bolighus/våningshus* har noe lavere tapsandel enn gjennomsnittet.
- *Utmarksbygninger og mindre uthus* har høyest tapsandel av bygningskategoriene.
- *Driftsbygninger i tunet* har høyere tapsandel og forfall enn gjennomsnittet i kommunen.
- *Utmarksbygningene* er bygningskategorien som er mest truet av forfall.
- *Naust, sjøhus og fyr* har lavest tapsandel.

Tabell 1: Tapsandel og tilstand i 5. omdrev i Fræna fordelt på ulike bygningstyper

BYGNINGSTYPER	Andel av gjenstående bygninger	Andel tapte	Andel truet/sterkt truet
Gjennomsnitt for hele Fræna	100 %	6 %	7 %
Boliger/våningshus	43 %	4 %	6 %
Driftsbygninger i tunet	19 %	9 %	10 %
Mindre uthus	14 %	10 %	7 %
Utmarksbygninger	4 %	10 %	21 %
Naust, sjøhus, fyr mm.	18 %	3 %	5 %
Andre hustyper	2 %	0 %	6 %

196 av de undersøkte SEFRAK-bygningene i Fræna er regulert til bevaring i en vedtatt reguleringsplan eller kommuneplan etter plan- og bygningsloven. To av disse er tapt i 5. omdrev, og en er truet av forfall. 8 bygninger er fredet etter kulturminneloven.

Figur 2: Naust, sjøhus og fyr utgjør 18 % av den kontrollregistrerte bygningsmassen på Fræna. Denne bygningskategorien har den laveste tapsandelen på kun 3 % i løpet av de 10 årene som har gått siden forrige registrering i 2010. Foto: HT/ASPLAN VIAK 2020.

2. INNLEDNING

2.1. Nasjonale miljømål

«Et mangfold av kulturmiljø skal tas vare på som grunnlag for kunnskap, opplevelse og bruk» er ett av tre nye kulturmiljømål i stortingsmelding 16 (2019-2020)². For å nå målet skal det utarbeides nye bevaringsstrategier som skal bidra til å strukturere, samordne og organisere innsatsen. Det skal videre etableres resultatmål og indikatorer for hver bevaringsstrategi, slik at kulturmiljøforvaltningens prioriteringer kan måles og rapporteres. Miljøovervåking, med innsamling av data i lange tidsserier, og andre styringsdata vil være viktige virkemidler.

På kulturmiljøfeltet er det i dag fire miljøovervåkingsprogram:

1. *Status og tilstandsovervåking av automatisk fredete arkeologiske kulturminner i utvalgte kommuner*
2. *Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner*
3. *Miljøovervåking av konsekvensene av klimaendringene på fredete bygninger*
4. *Status og tilstandsovervåking av kulturlag fra middelalder i utvalgte middelalderbyer*

2.2. Riksantikvaren og miljøovervåking

I miljøovervåkingsprogrammet «*Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner*» kartlegges tap, endringer og fysisk tilstand for verneverdige kulturminner i 18 utvalgte kommuner hvert femte år. Programmet startet opp i år 2000, og ved hjelp av lange tidsserier med registerdata utarbeides det analyser som blant annet sier noe om årsakssammenhenger for tap, og forholdet mellom virkemiddelbruk og bevaringsgrad.³

Programmet er en videreføring av miljøovervåkingsprogrammet «*Gamle hus da og nå 2000-2014*», hvor SEFRAK-registrerte bygninger eldre enn år 1900 i 18 kommuner ble kontrollregistrert hvert femte år.

Riksantikvaren ønsker en bredt anlagt miljøovervåking for å ta høyde for fremtidige problemstillinger på kulturminnefeltet:

*«Resultater fra miljøovervåking gir informasjon som er strategisk viktig for politikere og forvaltning. De bidrar både til å formulere nye politiske mål og revidere eksisterende mål. Miljøovervåking danner også et viktig kunnskapsgrunnlag for kulturminneforvaltningen for å avgjøre hvilke tiltak som skal settes i verk, og av hvem».*⁴

2.3. Kulturminner i overvåkingsprogrammet

Overvåkingsprogrammet omfatter i utgangspunktet et stort antall, ikke verneverdivurderte SEFRAK-registrerte bygninger eldre enn år 1900. Fra og med 4. omdrev (2015) ble programmet utvidet til å omfatte kommunalt vernede bygninger yngre enn år 1900, og andre verneverdige bygg listeført av kommune eller stat. Undersøkelsen gir dermed et bredt tilfang av opplysninger om bestandsutviklingen for den eldre bygningsmassen, uavhengig av bygningenes verneverdi. Antallet kontrollkommuner ble redusert til 10 i 4. omdrev (2015-2020), men igjen utvidet til 18 fra og med 5. omdrev (2020-2025), se kart *Figur 1*.

1. og 2. omdrev ble gjennomført av *Kulturminnekompaniet*, 3. og 4. omdrev av *Norsk institutt for kulturminneforskning NIKU*.

² Regjeringen.no, meldinger til Stortinget, lest 01.12.2020: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-16-20192020/id2697781/>

³ Analysene vil bli publisert i overvåkingsprogrammets sluttrapport i 2025

⁴ Riksantikvarens hjemmeside, lest 13.01.2021: <https://www.riksantikvaren.no/prosjekter/miljoovervakning-og-overvakingsprogrammer>

først ved en eventuell regulering til bevaring gjennom pbl.⁸ Byggene inngår i denne undersøkelsen under benevnelsen «Statens listeførte bygninger verneklasse 2».

2.3.4. Listeførte kirker

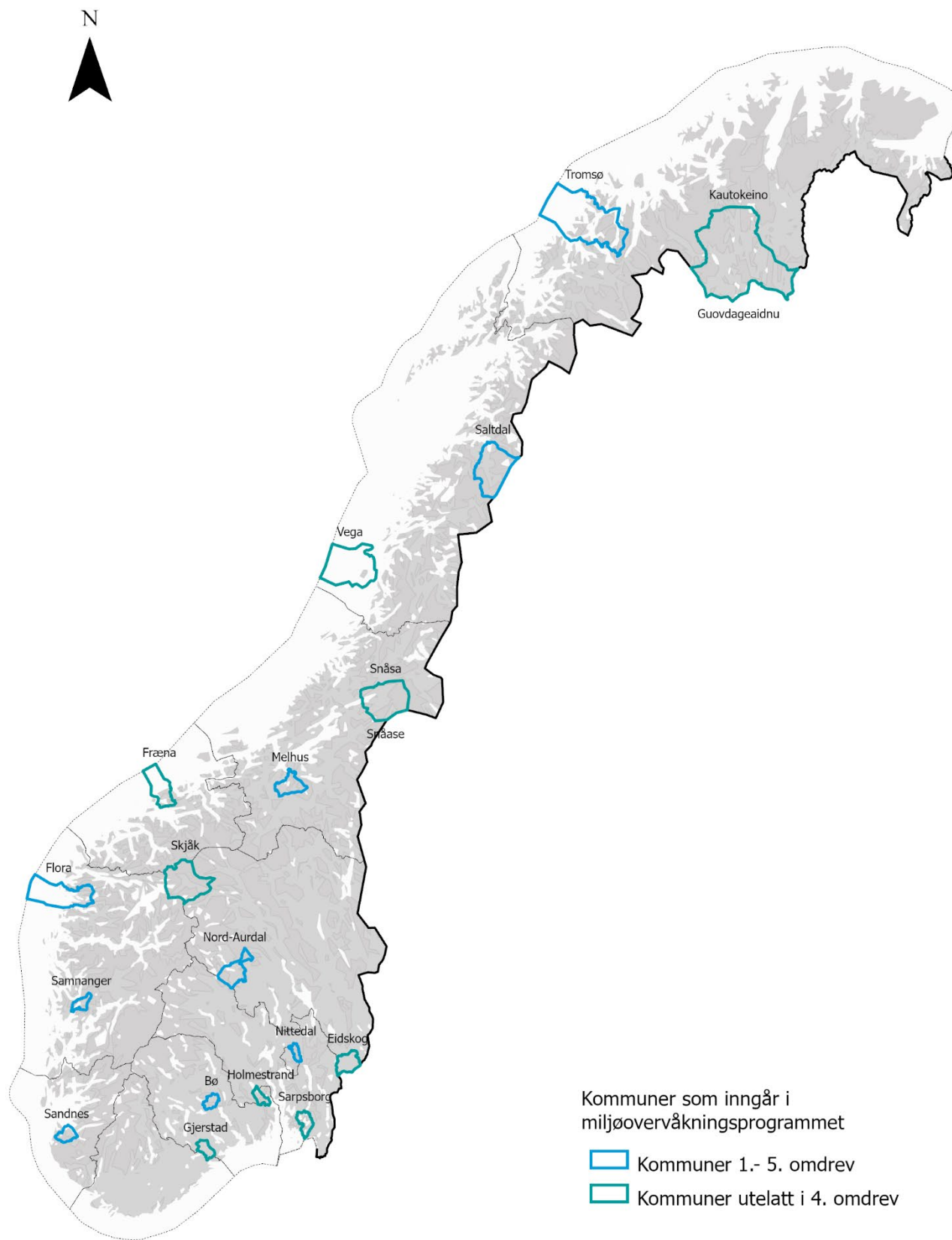
«Listeførte kirker» er verneverdige kirkebygg med nasjonal verdi og omfatter alle kirker oppført i tidsrommet 1650-1850, og utvalgte kirker oppført etter 1850. Disse er ikke fredet etter kulturminneloven, men er underlagt særskilte saksbehandlingsregler. I henhold til kirkerundskrivet skal saker som angår endringer i og ved listeførte kirker sendes til Riksantikvaren for uttalelse, før biskopen fatter vedtak etter kirkeloven. I tillegg skal tiltak i kirkens nærområde (60 meter) behandles av fylkeskommunen.⁹

Figur 4: Bud kirke er en av kommunens fire listeførte kirker. Dette er en korskirke oppført i 1717. Foto: HT/ASPLAN VIAK 2020.

⁸ <https://www.riksantikvaren.no/veileder/bakgrunn-for-ske/>

⁹ Forvaltning av kirke, kirkegård og kirkens omgivelser som kulturminne og kulturmiljø. Rundskriv T-3/00 fra Kirke- utdannings og forskningsdepartementet og Miljøverndepartementet

Figur 5: 18 kommuner inngår i miljøovervåkingsprogrammet «Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner». Kommunene er valgt ut av Riksantikvaren med tanke på å vise et tverrsnitt av landets kommuner. Kartgrunnlag: Statens kartverk, Geovekst.

3. METODE

3.1. Utvalgte kommuner

Riksantikvaren har valgt ut 18 kommuner som inngår i overvåkingsprogrammet. Disse utgjør en geografisk og samfunnsmessig bredde med sikte på å vise et tverrsnitt av Norge.

Tabell 2: Karakteristikk og hovednæringer basert på SSB's kommunekarakteristikker.

5. omdrev	Tidl. kommune	Ny kommune etter 1.1.2020	Tidl. fylke	Nytt fylke etter 1.1.2020	Kommune nr (etter 1.1.2020)	Hovednæring	Karakteristikk	Befolkningsutvikling
2020	Kautokeino	Kautokeino	Finnmark	Troms og Finnmark	5430	Reindrift, reinproduksjon	Nord-Norge, innland, samisk	Stabilt
2020	Nord-Aurdal	Nord-Aurdal	Oppland	Innlandet	3451	Landbruk, service, turisme	Midt-Norge, innland	Svakt avtagende
2020	Gjerstad	Gjerstad	Aust-Agder	Agder	4211	Industri, skogbruk	Sørlandet, kystnært	Svakt avtagende
2020	Fræna	Hustadvika	Møre og Romsdal	Møre og Romsdal	1579	Fiske, industri, landbruk	Vestlandet, kyst	Økende
2021	Nittedal	Nittedal	Akershus	Viken	3031	Industri, service, skogbruk	Østlandet, bynært	
2021	Tromsø	Tromsø	Troms	Troms og Finnmark	5401	Handel, offentlig virksomhet, service	Nord-Norge, kyst og innland, by	
2022	Saltdal	Saltdal	Nordland	Nordland	1840	Industri, handel, jordbruk, service, skoler	Nord-Norge, innland	
2022	Sandnes	Sandnes	Rogaland	Rogaland	1108	Handel, industri, jordbruk, service	Sørvest-Norge, by	
2022	Eidskog	Eidskog	Hedmark	Innlandet	3416	Industri, jordbruk, skogbruk	Østlandet, innland, skog	
2022	Skjåk	Skjåk	Oppland	Innlandet	3433	Jordbruk, skogbruk, trevareindustri, turisme	Midt-Norge, innland	
2023	Snåsa	Snåsa	Nord-Trøndelag	Trøndelag	5041	Landbruk	Midt-Norge, innland, samisk	
2023	Melhus	Melhus	Sør-Trøndelag	Trøndelag	5828	Arbeidspending, landbruk, service	Midt-Norge, bynært	
2023	Vega	Vega	Nordland	Nordland	1815	Landbruk	Nord-Norge, øykommune, verdensarv	
2023	Flora	Kinn	Sogn og Fjordane	Vestland	4602	Industri, oppdrettsnæring	Vestlandet, kyst og innland, by	
2024	Bø	Midt-Telemark	Telemark	Vestfold og Telemark	3717	Jordbruk, skogbruk, skoler, turisme	Østlandet, regionsenter	
2024	Samnanger	Samnanger	Hordaland	Vestland	4623	Arbeidspending, industri, jordbruk	Vestlandet, bynært	
2024	Sarpsborg	Sarpsborg	Østfold	Viken	3003	Handel, industri, jordbruk, service, skogbruk	Østlandet, by	
2024	Samnanger	Samnanger	Hordaland	Vestland	4623	Arbeidspending, industri, jordbruk	Vestlandet, bynært	
2024	Holmestrand	Holmestrand	Vestfold	Vestfold og Telemark	3802	Arbeidspending, handel, industri, jordbruk, service	Østlandet, kyst og innland, by	

Tabell 3: Folketall og befolkningsutvikling i kontrollkommunene, registrert i kontrollårene.

1.-2.-3.-4.-5. omdrev	Kommune	Folketall:						Befolkningsutvikling:				
		1. omd	2. omd	3. omd	4. omd	5. omd	2040	1.-2. omd	2.-3. omd	3.-4. omd	4. omd-5. omd	5. omd-2040
2000-2005-2010-2015-	Kautokeino	3 150	2 997	2 935	2 914	2 910	2 530	-5 %	-2 %	-1 %	0 %	-15 %
2000-2005-2010-2015-	Nord-Aurdal	6 500	6 442	6 402	6 466	6 413	6 697	-1 %	-1 %	1 %	-1 %	4 %
2000-2005-2010-2015-	Gjerstad	2 509	2 500	2 478	2 471	2 428	2 371	0 %	-1 %	0 %	-2 %	-2 %
2000-2005-2010-2015-	Hustadvika (Fræna)	12 198	12 327	12 718	13 207	13 279	13 357	1 %	3 %	4 %	1 %	1 %

3.2. Tidsintervaller

Kontrollregistrering i felt blir gjennomført hvert femte år.¹⁰ Kontrollregistrering i Fræna av SEFRAK-registrerte bygninger gjennomføres for 4. gang, mens kommunalt verneverdige kulturminner, statlig listeførte bygninger og kirker, registreres for første gang. Fræna ble utelatt i 4. omdrev, men er igjen tatt inn i 5.

Figur 6: Fræna her et stort spenn i landskap og kulturminnetyper, fra forblåste øyer på Hustadvika, via store myrområder til fjorder, daler og fjell. Her fra stølsområdet i Rødalen. Foto: HT/ASPLANVIK 2020.

¹⁰ Unntaket er Nittedal kommune, hvor 1. omdrev ble gjennomført i 1994 og 2. omdrev i 2001, samt kommunene Gjerstad, Fræna, Holmestrand, Sarpsborg, Skjåk, Snåsa og Vegas som ble hoppet over i 4. omdrev.

3.3. Undersøkellesgrunnlag i 2020

3.3.1. SEFRAK-registrerte bygninger

Undersøkellesgrunnlaget i 2020 for Fræna omfattet 676 SEFRAK-registrerte bygninger.

Alle SEFRAK-bygningene som har vært med siden 1. omdrev, er eldre enn år 1900. Opprinnelig omfattet dette 3987 bygninger i kommunene som omfattes av årets kontrollregistrering: Gjerstad, Nord-Aurdal, Fræna og Kautokeino. Før oppstart i år 2000 ble 1089 av disse trukket fra. Dette var bygninger yngre enn 1900, ruiner og andre typer objekter, nyere bygninger på gamle murer, vanskelig tilgjengelige bygninger og bygninger med mangelfull eller dobbel registrering. Undersøkellesgrunnlaget for Fræna var på 919 i 1. omdrev, mens det ved inngangen til 5. omdrev var desimert til 676.

Tabell 4: Undersøkellesgrunnlag i de fire kommunene Gjerstad, Nord-Aurdal, Fræna og Kautokeino som ble kontrollregistrert i 2020.

Kontrollår	Kommune	Opprinnelig SEFRAK-registrert	1900-talls	Ruin	Irrelevant/ ukjent	Sum tatt ut	1. omdrev	2. omdrev	3. Omdrev	4. omdrev	5. omdrev
2020	Gjerstad	787	36	140	23	199	587	554	543	0	516
2020	Nord-Aurdal	1 832	91	88	303	482	1 350	1 177	1 115	1 069	1 037
2020	Kautokeino	81	36	0	5	41	40	23	20	19	18
2020	Fræna	1 287	180	167	20	367	919	722	700	0	676
2020	Sum 5. omdrev	3 987	343	395	351	1 089	2 896	2 476	2 378	1 088	2 247

3.4. Undersøkellesparametere

Ved kontrollregistreringene i hvert omdrev undersøkes bygningenes *grad av endring og tilstand*.¹¹

3.4.1. Grad av endring

Tap: Bygninger som har falt i ruin, er revet, brent eller flyttet, registreres som *tap*. Dette gjelder ikke ved flytting innen et avgrenset område, for eksempel innenfor tunet. Flytting til museum eller et annet sted registreres som tap. Tapsårsak angis dersom denne er kjent.

For SEFRAK-bygninger, som har vært en del av undersøkelsen siden 1. omdrev, vurderes grad av endring i forhold til opprinnelig SEFRAK-registrering (foto og opplysninger gitt på opprinnelig SEFRAK-skjema, se *Figur 3*). Endringene for disse byggene vurderes altså ikke i forhold til forrige omdrev. For nye objekter lagt til fra 4. omdrev vurderes endringene i forhold til status når objektet ble tatt inn.

Endringsgrad: Registreres på en fire-trinns skala:

- Uendret
- Stor endring (A)
- Middels endring (B)
- Liten endring (C)

Endringsgrad A og B vurderes i forhold til stor eller middels endring av byggets volum, mens endringsgrad C i hovedsak gjelder endringer av byggets karakter ved utskifting av for eksempel kledning, taktekkning, vinduer mm. Vurderingene er skjønnsbasert da det kan være en glidende overgang mellom en stor eller middels endring. Ved eventuelt avvik i vurderingene mellom gjeldende og forrige omdrev, legges forrige omdrevs vurdering til grunn, med mindre bygget er tilbakeført ved riving av tidligere tilbygg ol.

Tap av autentisitet på detaljnivå fanges ikke opp av undersøkelsen. Endringenes kvalitet i forhold til antikvariske eller arkitektoniske hensyn vurderes ikke. Det gjøres heller ingen vurdering av verneverdi eller evt. endringer av denne som følge av endringer/vedlikehold.

I tillegg til endringsgrad registreres det om *deler av huset er revet*, om bygningen er *tilbakeført til eldre uttrykk* eller *dokumentert stilhistorisk tilbakeført*. Uviss endringsgrad på grunn av mangelfull

¹¹ Nærmere beskrivelse av undersøkellesparametere i vedlegg 1

dokumentasjon/dårlig foto i opprinnelig SEFRAK-skjema, registreres som *ukjent*. Bygninger som ikke har blitt oppsøkt/registrert på nært hold på grunn av vanskelig tilgjengelighet, registreres som *står* dersom dette er observert i felt eller bekreftet gjennom samtale med eier eller andre lokalkjente.

3.4.2. Tilstand

Bygningene registreres ved utvendig, visuell befaring som enten *intakt*, *truert* eller *sterkt truert*. Det er et element av skjønn i vurderingen av bygningsteknisk tilstandsgrad og i vurderingen av den glidende overgangen mellom forfall og tap. Bygninger med for eksempel store setningsskader, omfattende råteskader eller sammenrast takkonstruksjon, registreres som sterkt truert.

3.5. Kvalitative kategorier

Det er definert kvalitative kategorier¹² for å analysere innsamlete registreringsdata i overvåkingsprogrammet. Kategoriene under «Bygningskategori», «Samfunnssektor», «Sosial miljøsammenheng» og «Geografiske variasjoner» er basert på systematikken i SEFRAK-registeret, hvor bygningene er registrert med tallkoder for en rekke underkategorier.

3.5.1. Bygningskategori

Bygningskategoriene i undersøkelsen er en generalisering av bygningstyper registrert under opprinnelig funksjon og formål i SEFRAK-registeret. Bygningskategoriene er standardiserte for alle kommunene og fanger ikke opp lokale variasjoner av bygningsbenevning.

3.5.2. Samfunnssektor

Kategorien samfunnssektor er en generalisering av kategoriene knyttet til opprinnelig funksjon og formål i SEFRAK-registeret. For oversiktens skyld er begrepet «andre sektorer» i tidligere omdrev erstattet med «offentlig sektor» som bedre beskriver denne samfunnssektoren¹³.

3.5.3. Sosial miljøsammenheng

Kategorien sosial miljøsammenheng er en generalisering av kategoriene knyttet til opprinnelig sosial miljøsammenheng i SEFRAK-registeret.

3.5.4. Geografiske variasjoner

For å undersøke om geografiske variasjoner påvirker kulturminnebestanden, er det definert hensiktsmessige geografiske områder, samt tettbygde og spredtbygde områder. Inndelingen i geografiske områder for Fræna er basert på inndelingen i kirkesogn, mens inndelingen i tettsted og spredtbygd er basert på grunnkretsene slik de var da den opprinnelige SEFRAK-registreringen ble gjennomført, se Figur 24. Det er benyttet samme inndeling i 5. omdrev som i de foregående, selv om det har skjedd enkelte endringer i kretsinndelingene og ny kretsnummerering de senere år.

3.6. Datainnhenting

3.6.1. Feltarbeid

Alle bygninger som omfattes av kontrollregistreringen er befart under feltarbeidet. For Fræna ble dette gjennomført i første halvdel av september 2020. Registreringen er utvendig og visuell. Bygningene blir fotografert og endringsgrad og tilstand vurdert på stedet.

Eiere er varslet via annonse og omtale i lokalavisene, samt via kommunens hjemmesider. Registratør banker på og identifiserer seg hvis eier er hjemme. Enkelte vanskelig tilgjengelige bygninger/kulturminner registreres ved telefon til eier.

I feltarbeidet har vi benyttet nettbrett med en spesialtilpasset utgave av appen *Feltregistrering*, utviklet av Asplan Viak Internett. Appen viser digitalt kart som via nettbrettets GPS til enhver tid viser status for registrerte objekter og hvor registratøren befinner seg. Eventuelle feil i tidligere oppgitt lokalisering

¹² Oversikt over kvalitative kategorier presenteres i vedlegg 3

¹³ Kategorien offentlig sektor omfatter hus for offentlig forvaltning, kirker, militæret, undervisning, samferdsel og offentlig tjenesteyting. Kategorien «hus for fritidsbosetting» er flyttet inn under kategorien «fast bosetting uten næringstilknytning». Dette omfatter et fåtall bygninger i undersøkelsesgrunnlaget som opprinnelig hadde formålet hytter/fritidsboliger. Se vedlegg 3.

oppdages og rettes på stedet. Foto fra forrige omdrev, sammen med det opprinnelige SEFRAK-skjemaet, er lagret lokalt på nettbrettet. Dette gjør at feltregistreringsappen også fungerer offline i områder uten mobildekning. Nye foto tas med nettbrettet og kobles automatisk mot det aktuelle objektet. Data og foto lastes opp til server hver dag. Korrekt og effektiv utfylling av skjema sikres gjennom bruk av predefinerte lister, obligatoriske felt, numeriske felter med et lovlig intervall og skjuling av felter basert på valg i lister. Nettbrettet kan benyttes i all slags vær, selv med hansker på.

I etterkant av feltarbeidet kvalitetssikres registreringene via kartverktøyet *Adaptive* utviklet av Asplan Viak Internett. Dette er en web-basert kartportal der både bruker og administrator enkelt forvalter hva som er synlig og setter opp datasett for dataforvaltning. Adaptive gir tilgang til søk og sortering på objekter og evt. supplering av data. Fra dette kartverktøyet tas det ut kommunevise datasett som bearbeides videre i en Excel-basert analysemodell.

Figur 7: Vær og vind ga utfordringer under feltarbeidet på Fræna. Løsningen med feltregistrering på nettbrett fungerte imidlertid selv i kuling og regn. Her er teamet på befaring til Bjørnsund. Foto: ASPLAN VIAK 2020.

3.7. Planstatus

Planstatus¹⁴ for de undersøkte bygningene/kulturminnene innhentes fra kommunenes digitale kartløsninger, supplert med direkte kontakt med kommunenes administrasjon. Aktuelle plantyper kan være kulturminneplaner, spesialområde bevaring etter plan- og bygningsloven (pbl 1985), hensynssone (pbl 2008), NB!-registeret m.m.

3.7.1. Andre virkemidler for bevaring

I sluttrapporten i 2025 skal forholdet mellom virkemiddelbruk og bevaringsgrad analyseres. En oversikt over virkemidler for bevaring av kulturminner i de enkelte kommunene blir presentert i de årlige kommunevise rapportene. Aktuelle virkemidler kan være planverk, stedsanalyser, kulturminne-registreringer, informasjon, rådgivning, økonomiske tilskuddsordninger og verdiskapingsprogrammer. I forbindelse med sluttrapporten i 2025 vil vi innhente data som konkret belyser bruken av virkemidler i forhold til de undersøkte kulturminnene i de 18 kontrollkommunene.

¹⁴ Detaljert oversikt over planstatuskategorier i vedlegg 2

3.8. Bearbeiding og lagring av data

3.8.1. Registreringsdata

Registreringsdata samles i Excel-tabell sammen med grunndata fra Matrikkelen, SEFRAK-registeret og andre databaser. Statistikk for tall, grafer og tabeller i denne rapporten kommer fra en analysemodell utarbeidet i Excel. Asplan Viak forvalter og er ansvarlig for datagrunnlaget underveis i perioden 2020-2024. Riksantikvaren mottar årlige kopier av rådataene/grunnlagsdataene.

3.8.2. Foto

Foto av de undersøkte bygningene merkes med et unikt ID-nummer. Dette ID-nummeret gjenfinnes i datagrunnlaget lagret i Excel. Fotomaterialet fra kontrollregistreringen lagres digitalt hos Riksantikvaren.

3.8.3. Kart

Excel-tabellen med de registrerte bygningene inneholder koordinater (geografisk koordinatsystem: 4326 WGS 84 Lon/lat) som gir muligheter for digital kartfesting av alle objektene. Nye objekter som listeførte kirker, kommunalt verneverdige og statlig listeførte bygninger, som ikke allerede er kartfestet i Askeladden eller andre databaser, kartfestes som punkt ved hjelp av bygningsnummer i Matrikkelen. Enkelte mindre bygninger har ikke bygningsnummer. I disse tilfellene kartfestes objektene manuelt via den digitale kartløsningen.

3.8.4. Rapportering

Resultatet av feltarbeidet blir presentert i kommunevise rapporter. Rapportene inneholder også kart som viser endringer, tilstand og planstatus for de enkelte objektene. Rapportene publiseres på Riksantikvarens hjemmesider.

3.9. Metodiske bemerkninger

3.9.1. Ulike tidsintervaller i 1. omdrev

Den opprinnelige SEFRAK-registreringen ble gjennomført innenfor en periode på 20 år, og i forskjellige perioder fra kommune til kommune. Kontrollregistreringene er gjennomført hvert femte år fra år 2000. Tapstallene for 1. omdrev spenner derfor over et større tidsrom og kan følgelig ikke sammenlignes med senere tapstall, eller med andre kommuner. Resultatene fra de følgende omdrevene gir grunnlag for sammenligning mellom omdrev og kommuner.

3.9.2. Åtte kommuner utelatt i 4. omdrev

Kommunene Eidskog, Fræna, Gjerstad, Holmestrand, Sarpsborg, Skjåk, Snåsa og Vega ble utelatt i 4. omdrev. Dette innebærer et sprang på 10 år mellom 3. og 5. omdrev, mens de øvrige har et sprang på 5 år. For disse kommunene fordeler vi tallene slik at vi får fram et sammenlignbart gjennomsnitt for 4. og 5. omdrev.

3.9.3. Ny tilstandskategori i 3. omdrev

I 1. og 2. omdrev ble bygningstilstanden kun registrert som intakt eller *sterkt truet*. I 3. omdrev ble *truet* innført som ny kategori. Objekter som i 1. og 2. omdrev var karakterisert som sterkt truet, ble da endret til truet. Dette er en metodisk endring som kan gi avvik i resultatene for bygningsteknisk tilstand i 3. og senere omdrev, i forhold til de to første omdrevene.

3.9.4. Nye endringskategorier i 3. omdrev

I 3. omdrev ble det innført tre nye endringskategorier: *deler av bygning revet/tilbakeført til eldre uttrykk/dokumentert stilhistorisk tilbakeført*. For å sikre sammenligningsgrunnlaget, er alle endrete bygninger registrert som A-, B- eller C-endret, og de nye kategoriene er registrert i tillegg.

3.9.5. Dokumentert stilhistorisk tilbakeført

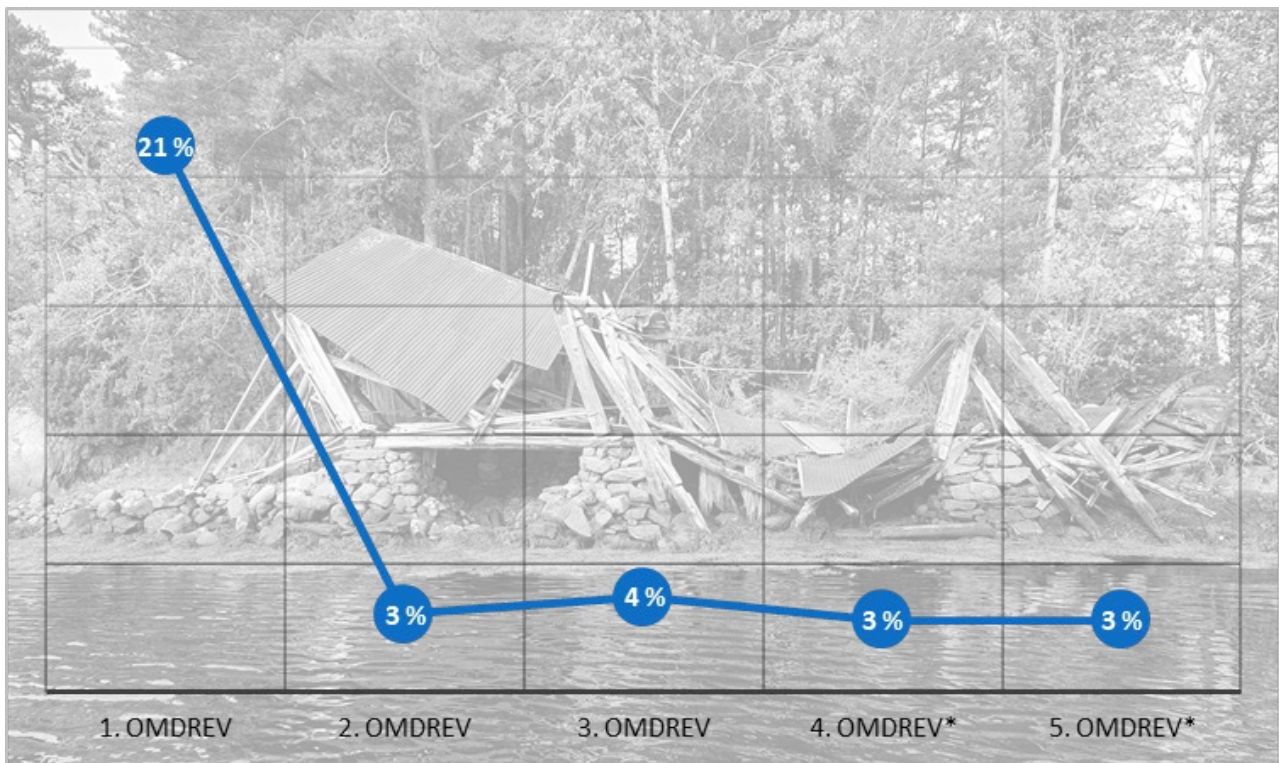
Bygningene vil bare unntaksvis bli registrert som dokumentert stilhistorisk tilbakeført, ettersom feltkontrollen ikke er basert på intervju med eier.

4. RESULTAT

I dette kapitlet presenterer vi resultater fra registrering av tap, tilstand og endring av på de registrerte bygningene i Fræna.¹⁵ Kommunen var ikke med i 4. omdrev, slik at det er 10 år siden forrige kontrollregistrering. Tallene for tap, tilstand og endringsgrad blir analysert i forhold til ulike kategorier av bygningstype, samfunnssektor, sosial miljøsammenheng og geografiske områder. Enkelte av underkategoriene har så lavt antall bygninger at det er vanskelig å peke på tendenser på grunnlag av resultatene.

4.1. Tap

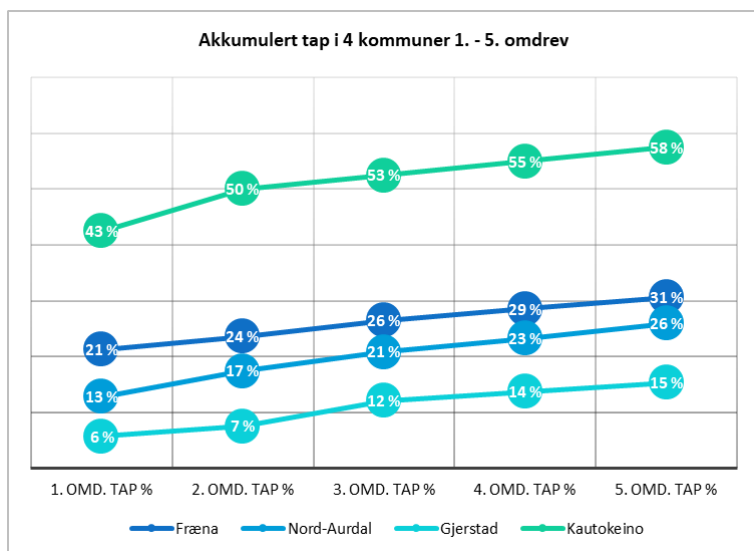
6 % av bygningene i undersøkelsesgrunnlaget i 5. omdrev for Fræna, er tapt. Dette tilsvarer en årlig tapsprosent på 0,6 %, den laveste siden kontrollregistreringene startet.

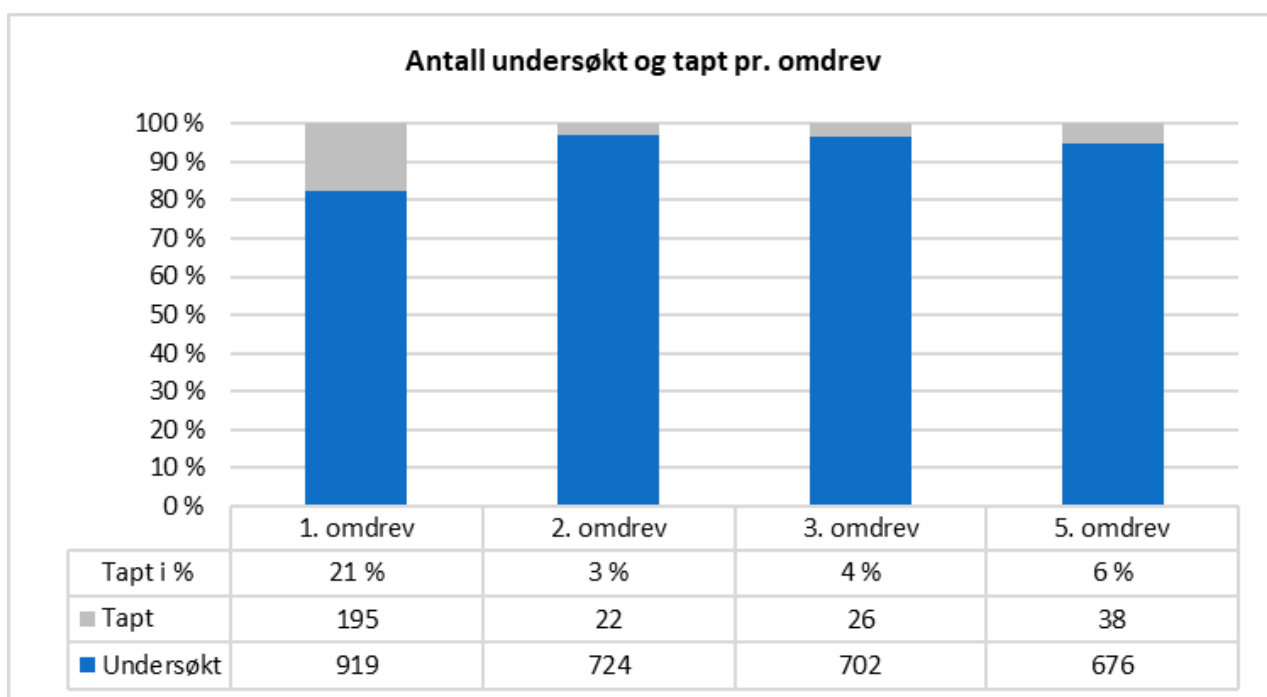
Figur 8: Tap i prosent pr. omdrev. *Tapsprosent for 5. omdrev er fordelt med en halvdel på hver av 4. og 5. omdrev.

Av de opprinnelige 919 SEFRAK-bygningene som inngikk i undersøkelsesgrunnlaget for Fræna ved første omdrev, er til sammen 281 tapt, slik at det akkumulerte tapet er på 31 %. Fræna har høyere andel akkumulert tap enn Nord-Aurdal og Gjerstad som også er undersøkt i 2020 (se Figur 9). Kautokeinos akkumulerte tap er mye høyere, men dette omfatter kun et svært lite antall bygninger og er ikke direkte sammenlignbart.

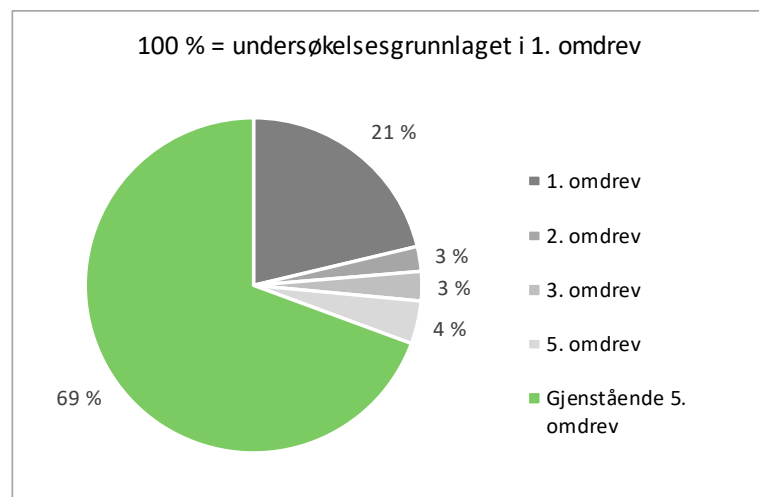
¹⁵ Detaljert resultatoversikt i vedlegg 5

Figur 9: Akkumulert tap for kommunene Gjerstad, Nord-Aurdal, Fræna og Kautokeino 1. - 5. omdrev. 4. omdrev er interpolert for Fræna og Gjerstad.

Tabell 5: Antall undersøkt og tapt pr. omdrev for Fræna kommune.

Figur 10: Andel tap Fræna 1. – 5. omdrev.

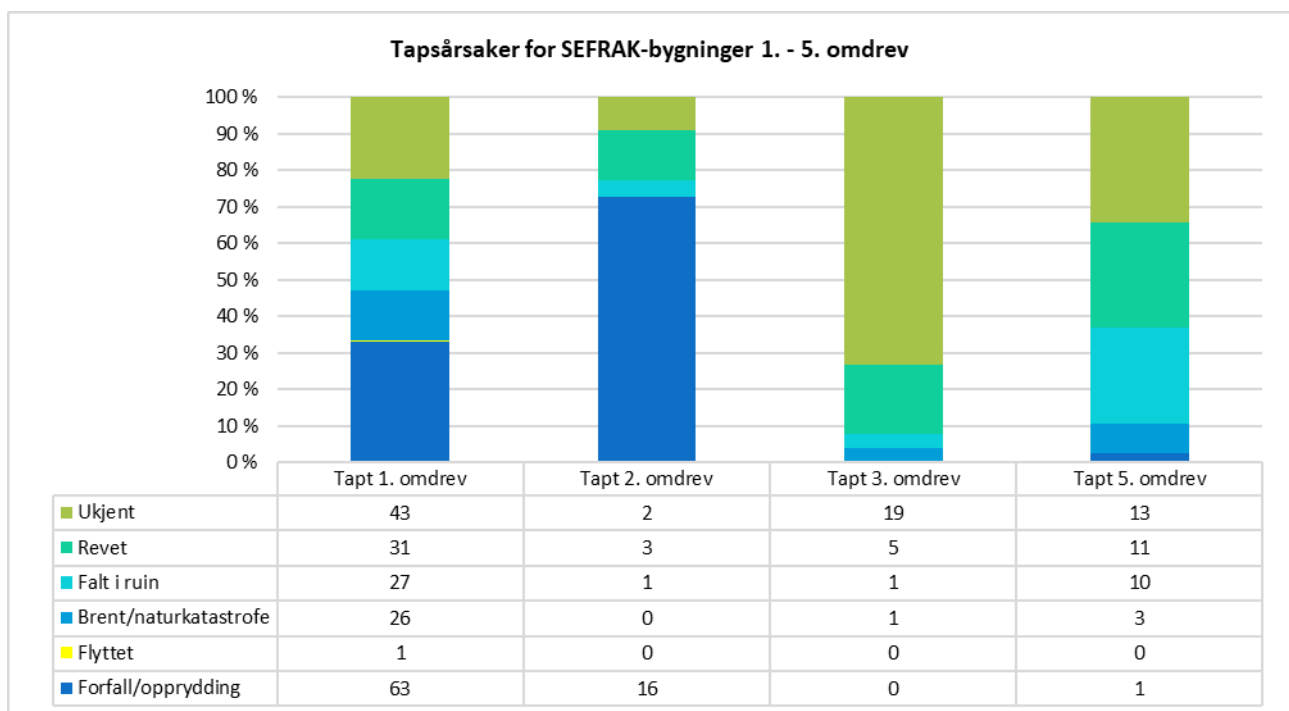
Figur 11: Av de opprinnelig 919 undersøkte bygningene i 1. omdrev i år 2000, er 281 tapt 20 år etter. Dette tilsvarer et tap på hele 31 %. Her et nothus som var sterkt truet i 3. omdrev og som nå, 10 år etter, har gått tapt. (15480007051).

4.2. Tapsårsaker

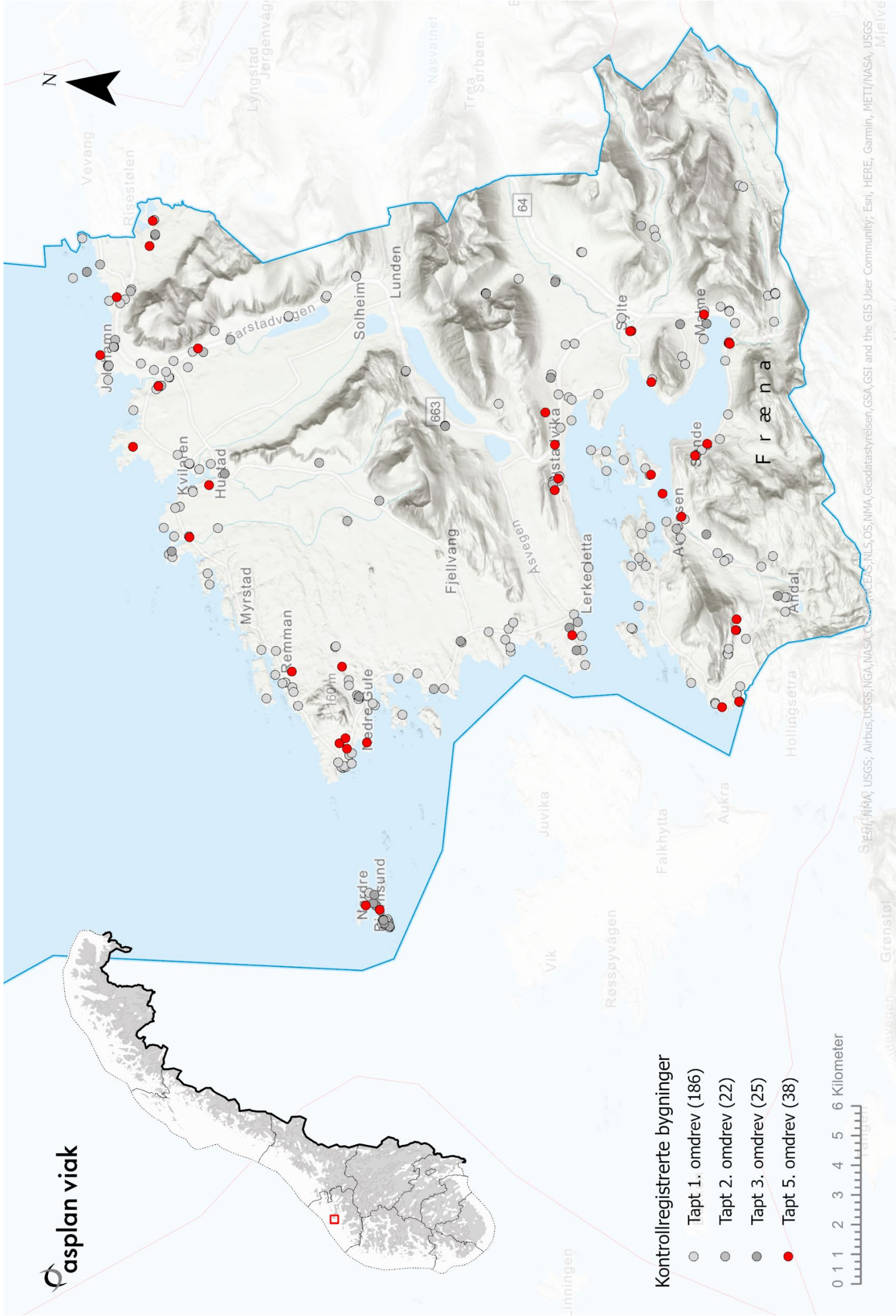
29 % av tapene i Fræna i 5. omdrev skyldes riving eller flytting, og 34 % skyldes forfall eller brann/naturkatastrofe. Ettersom feltkontrollen er utvendig og visuell, og ikke er basert på intervju med eier, er det høy andel tap med ukjent tapsårsak (34 %).

50 % av bygningene som var tapt i 5. omdrev var registrert som truet/sterkt truet i 3. omdrev. Dette viser tydelig at forfall er en viktig årsak til tap.

31 bygninger ble registrert som sterkt truet i Fræna i 3. omdrev. Ingen av disse var tapt i 5. omdrev. 12 bygninger er registrert som sterkt truet i 5. omdrev. Bygningsforfall kan være en langsom prosess, slik at alle forfalle bygninger representerer et mulig fremtidig bygningstap, og at tapstakten kan være økende.

Figur 12: Tapsårsaker SEFRAK-registrerte bygninger i Fræna 1. - 5. omdrev.

Kontrollregistrerte bygninger

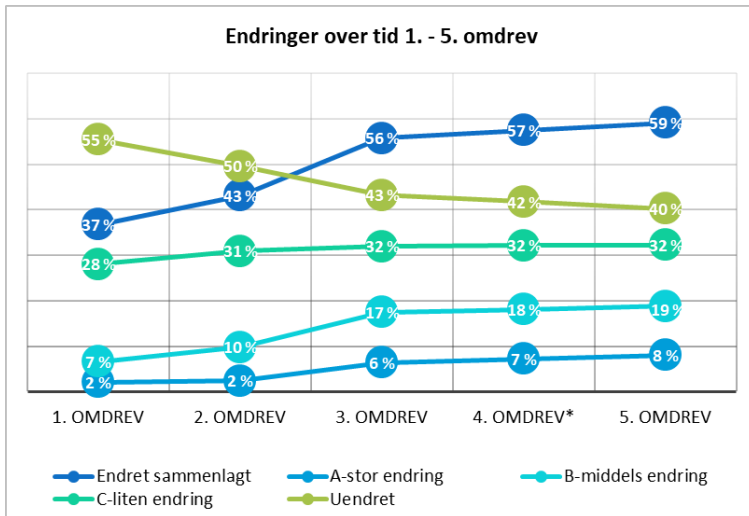
- Tapt 1. omdrev (186)
- Tapt 2. omdrev (22)
- Tapt 3. omdrev (25)
- Tapt 5. omdrev (38)

0 1 2 3 4 5 6 Kilometer

4.3. Endring ABC

Andelen endrete bygninger i Fræna har økt gradvis fra 1. til 5. omdrev.

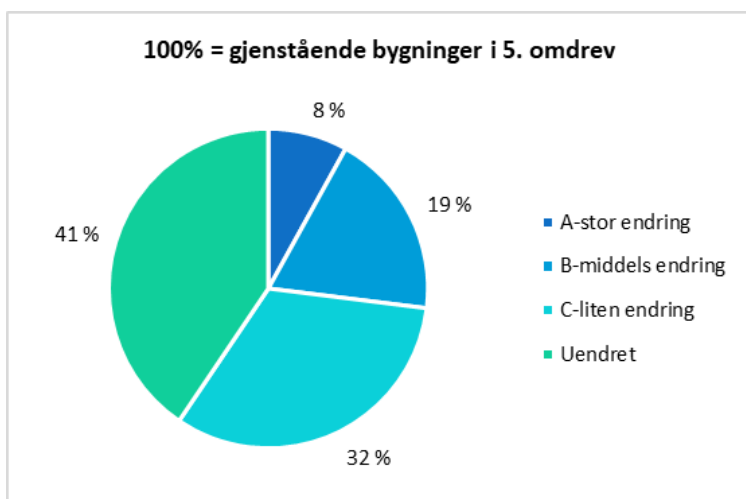

Figur 13: Endringer over tid 1. - 5. omdrev for Fræna kommune. *4. omdrev er interpolert.

8 % av de 638 gjenstående bygningene har større volumendringer (A-endring) og 19 % har mindre volumendringer (B-endring). 32 % har overflateendringer (C-endring), som er endring av bygningens karakter gjennom generelt vedlikehold, for eksempel ved utskifting av panel, takbelegg og vinduer/listverk.

Tabell 6: Endringer på gjenstående bygninger i Fræna i 1. - 5. omdrev. * 4. omdrev interpolert.

	Gjenstående antall	Endret sammenlagt		A-stor endring		B-middels endring		C-liten endring		Står/ukjent		Uendret	
		antall	andel	antall	andel	antall	andel	antall	andel	antall	andel	antall	andel
1. omdrev	724	266	37 %	15	2 %	48	7 %	203	28 %	57	8 %	401	55 %
2. omdrev	702	303	43 %	17	2 %	69	10 %	217	31 %	51	7 %	348	50 %
3. omdrev	676	377	56 %	43	6 %	118	17 %	216	32 %	7	1 %	292	43 %
4. omdrev*	657	377	57 %	47	7 %	119	18 %	211	32 %	6	1 %	275	42 %
5. omdrev	638	377	59 %	51	8 %	120	19 %	206	32 %	4	1 %	257	40 %

Figur 14: Bygningsendringer på 638 gjenstående bygninger i Fræna i 5. omdrev.

Figur 15: Eksempel på en liten endring (C). Bygningens karakter er noe endret gjennom generelt vedlikehold. Her er blant annet taket rehabilitert med nye takplater i metall. Foto: HT/ASPLAN VIAK 2020 (15480001005).

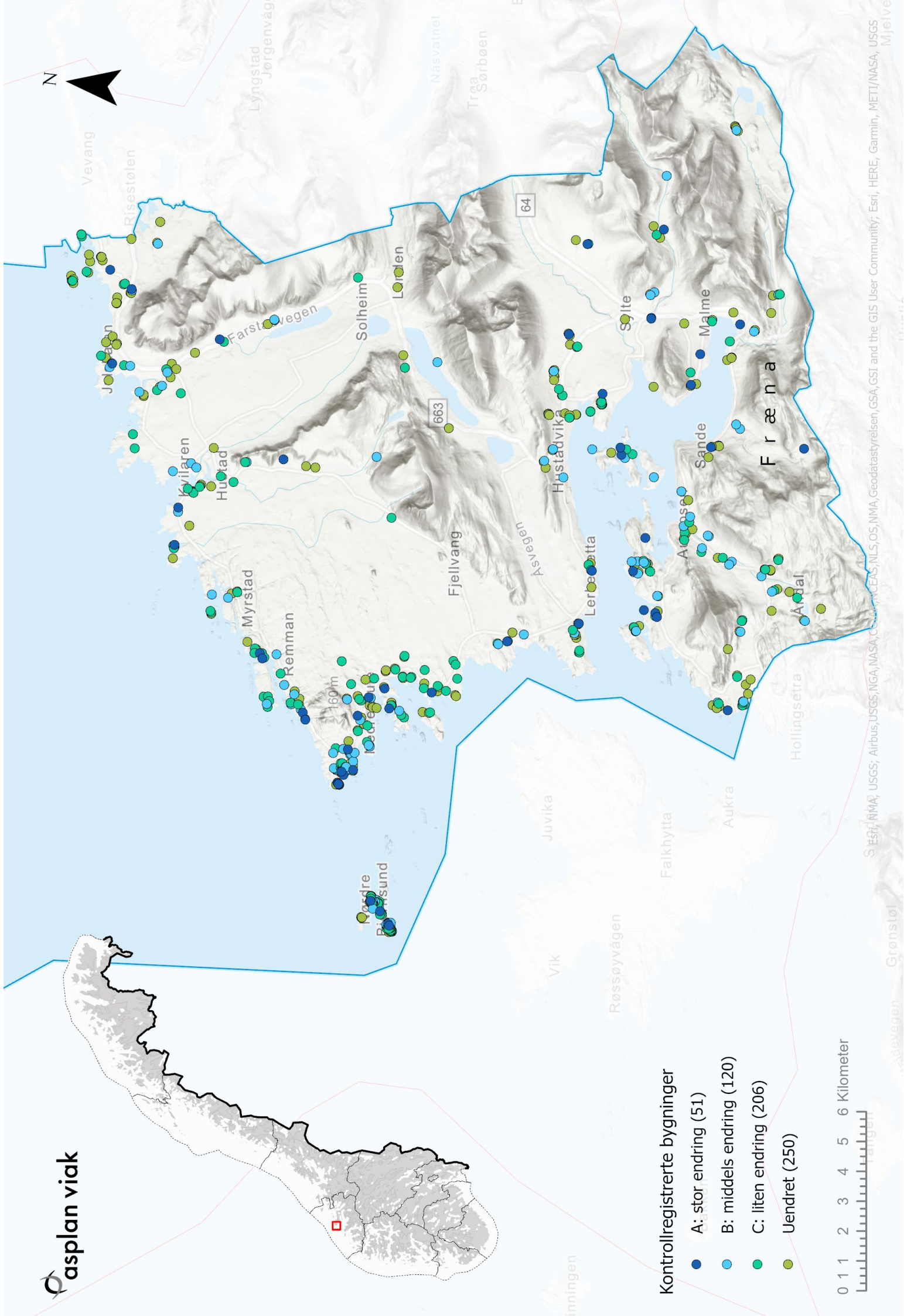

Figur 16: Eksempel på middels endring (B). Bygningen har fått et mindre tilbygg som underordner seg det eksisterende bygningsvolumet. Foto: HT/ASPLAN VIAK 2020 (15480013019).

Figur 17: Eksempel på stor endring (A). Større ombygging, slik at bygningens opprinnelige volumkarakter er endret. Bildet over er samme bygning slik den ble SEFRAK-registrert i 1979. Foto: Å Damman/NIKU 2010 (15480012014).

Kontrollregistrerte bygninger

- A: stor endring (51)
- B: middels endring (120)
- C: liten endring (206)
- Uendret (250)

4.4. Annen endring

I 5. omdrev er det registrert 9 tilfeller hvor deler av bygningen er revet. 4 av bygningene som er delvis revet er boliger og 4 er driftsbygninger i tunet (se Tabell 7).

En av bygningene er registrert som tilbakeført til eldre uttrykk.

Tabell 7: Antall andre endringer fordelt på bygningskategorier i Fræna 5. omdrev.

ANNEN ENDRING 5. OMDREV	Bolighus, våningshus	Driftsbygninger i tunet	Mindre uthus i/nær tunet	Totalsum
Deler av hus revet	4	4	1	9
Tilbakeført til eldre uttrykk	1	0	0	1
Dokumentert stilhistorisk tilbakeført	0	0	0	0

4.5. Tilstand

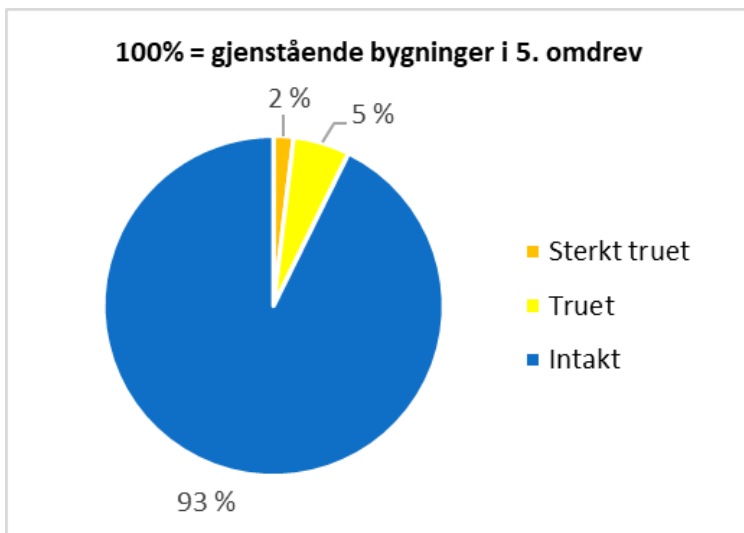
Av 638 gjenstående bygninger i Fræna er 2 % i svært dårlig teknisk tilstand (sterkt truet). 5 % er i dårlig teknisk tilstand (truet) og bærer preg av manglende vedlikehold over lengre tid. Andelen truede og sterkt truede bygninger har falt fra 3. til 5. omdrev (se Tabell 8). De øvrige 92 % er i normalt god tilstand.

Tabell 8: Bygningsteknisk tilstand for gjenstående bygninger i Fræna 1.- 5. omdrev.

	Gjenstående antall	Sterkt truet		Truet		Intakt		Ukjent	
		antall	andel	antall	andel	antall	andel	antall	andel
1. omdrev	724	0	0 %	33	5 %	690	95 %	1	0 %
2. omdrev	702	0	0 %	47	7 %	655	93 %	0	0 %
3. omdrev	676	31	5 %	49	7 %	596	88 %	0	0 %
5. omdrev	638	12	2 %	34	5 %	586	92 %	6	1 %

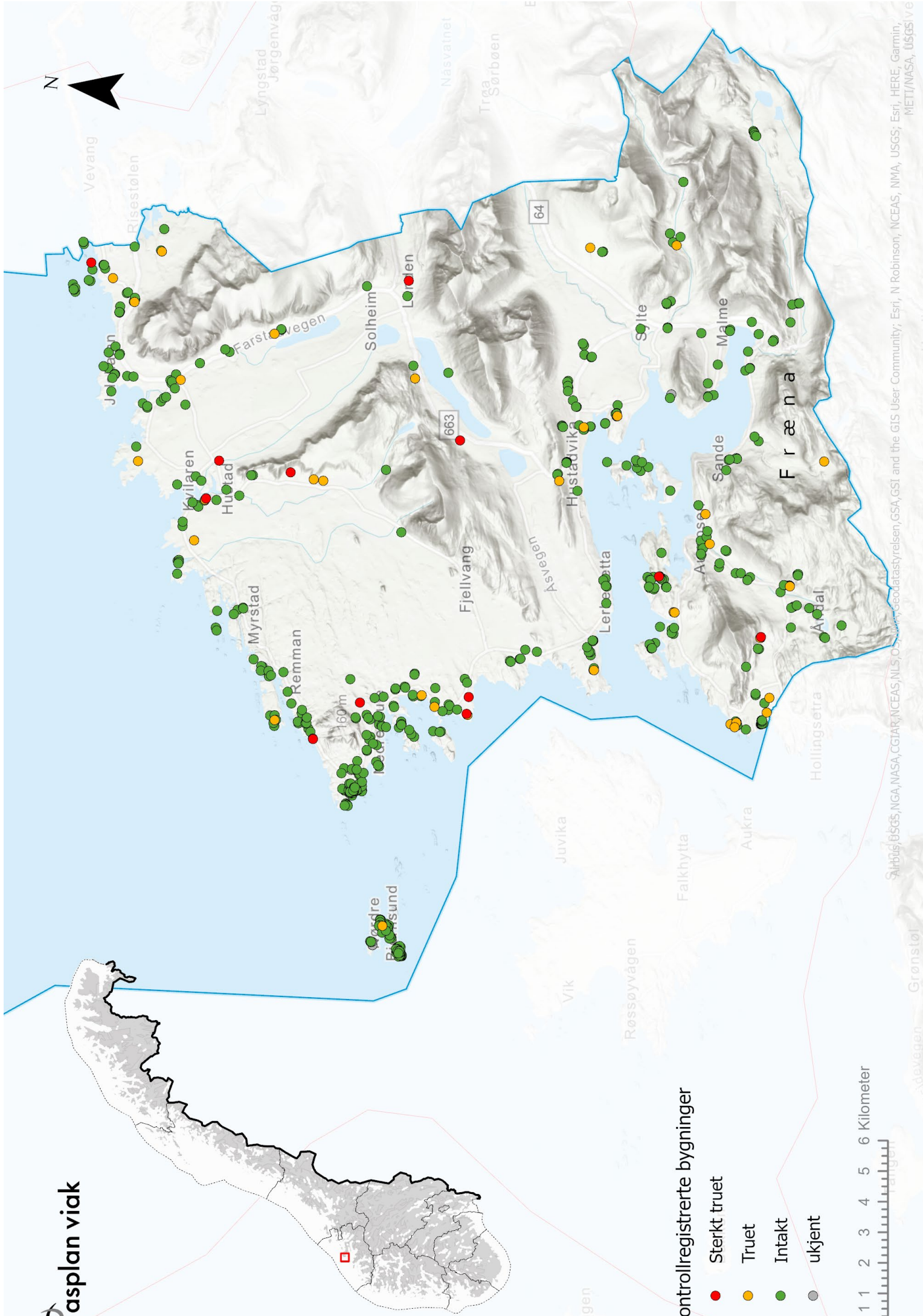
Figur 18: Utviklingen i andel av bygninger som er sterkt truet og truet i Nord-Aurdal 1. - 5. omdrev. * 4. og 5. omdrev interpolert.

Figur 19: Bygningsteknisk tilstand for 638 gjenstående bygninger i Fræna i 5. omdrev.

Figur 20: «Hus treng folk, og folk treng hus...». 6 av 12 sterkt truede bygninger i Fræna er tidligere bolighus/våningshus. Foto: KSO/ASPLAN VIAK 2020 (15480021006).

kontrollregistrerte bygninger

- Sterkt truet
- Truet
- Intakt
- ukjent

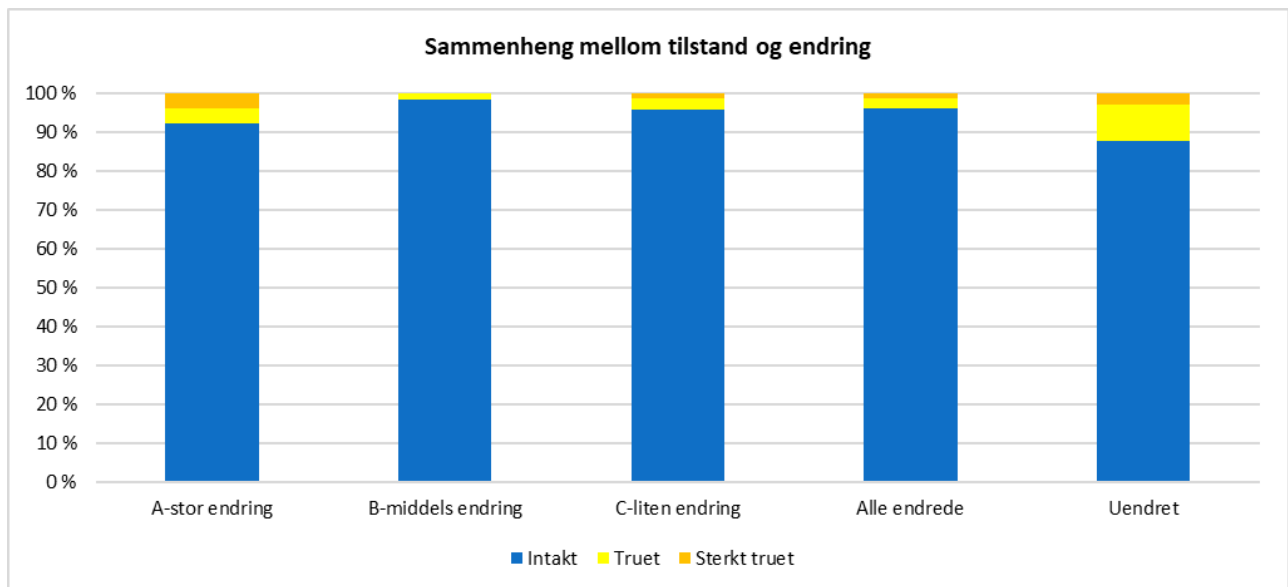
1 1 2 3 4 5 6 Kilometer

4.6. Sammenheng mellom tilstand og endring

Kontrollregistreringen i 2020 for Fræna viser at endrete bygninger fortsatt er gjennomsnittlig bedre vedlikeholdt enn uendrete. Dette har bedret seg fra 3. til 5. omdrev for endrede bygg: 5 % av endrede bygg i 3. omdrev mot 4 % i 5. omdrev var truet/sterkt truet. For uendrete bygge er det en god bedring ved at 24 % var truet/sterkt truet i 3. omdrev, mens det i 5. omdrev var redusert til 12 %. Tilstanden er best for bygninger som kun har C-endringer, dvs. overflateendringer, som tilsvarer mye av det vanlige vedlikeholdet, som fornying av vinduer, panel og tak (4 % truet/sterkt truet). NB! Antallet endrede bygg i 5. omdrev som er truet/sterkt truet er lavt, se *Tabell 9*.

Dette indikerer at bygninger som er i bruk ofte endres/oppgraderes i forbindelse med vedlikehold, eller bygges om for å tilpasses nye behov og ønsker. Forlatte bygninger blir påført færre endringer, men forfaller i raskere tempo. Samme tendens er påvist i samlet resultat for de 18 undersøkte kommunene i tidsrommet 2000-2014.¹⁶

Figur 21: Sammenheng mellom tilstand og endring 5. omdrev i Fræna.

Tabell 9: Antall og andel sterkt truede/truede bygninger fordelt på grad av endring i Fræna 5. omdrev.

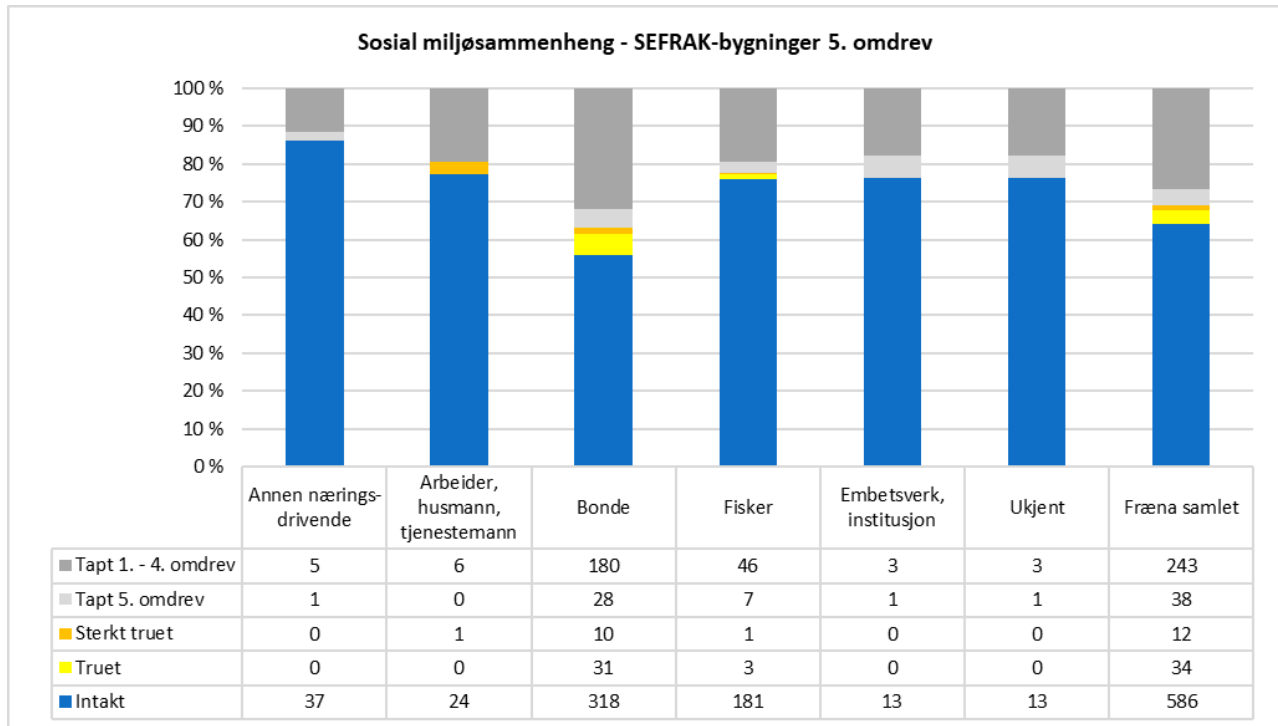
TILSTAND	A-stor endring		B-middels endring		C-liten endring		Alle endrede		Uendret	
	antall	andel	antall	andel	antall	andel	antall	andel	antall	andel
Sterkt truet	2	4 %	0	0 %	3	1 %	5	1 %	7	3 %
Truet	2	4 %	2	2 %	6	3 %	10	3 %	24	10 %
Delsum truet/sterkt truet	4	8 %	2	2 %	9	4 %	15	4 %	31	12 %
Intakt	47	92 %	118	98 %	197	96 %	362	96 %	220	88 %
Sum	51	100 %	120	100 %	206	100 %	377	100 %	251	100 %

¹⁶ Dammann, Åse, 2015: Gamle hus da og nå. Status for SEFRAK-registrerte bygninger i 18 kommuner. Sammendragsrapport for Riksantikvarens miljøovervåkingsprogram 2000-2014. NIKU Rapport 82, s 20

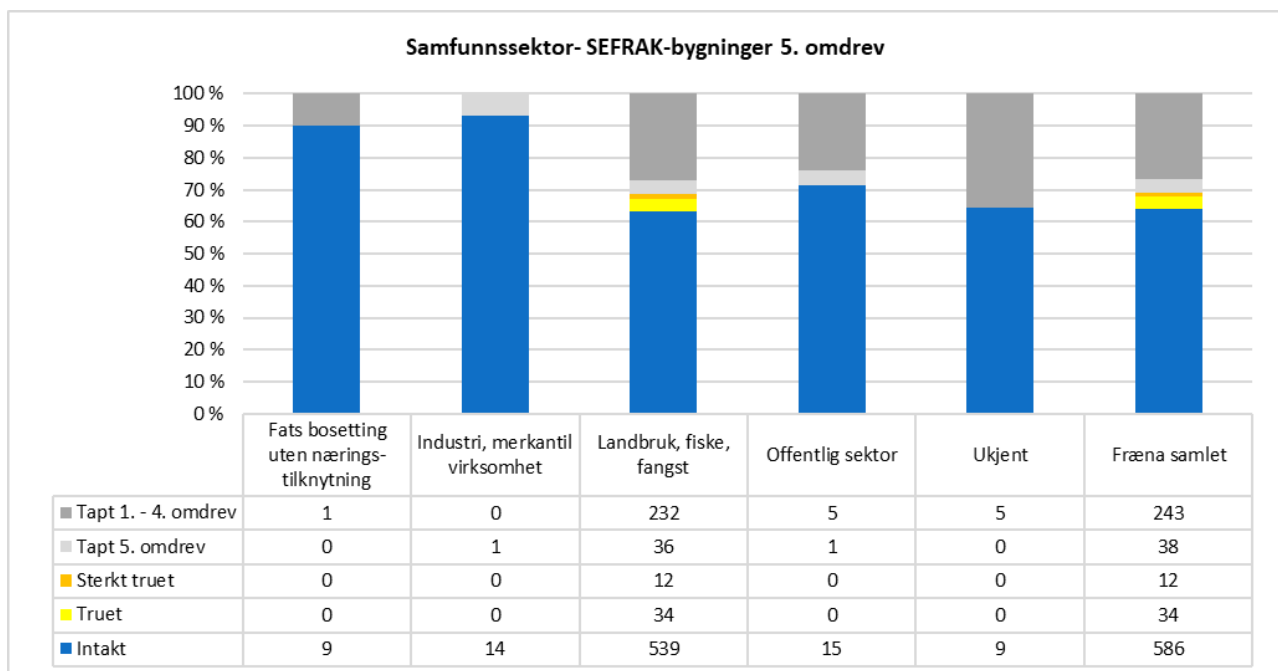
4.7. Samfunnssektor og sosial miljøsammenheng

92 % av bygningsmassen i Fræna er knyttet til landbruk, fiske og fangst. I forhold til 1. omdrev har husmannsplassene i 5. omdrev vesentlig lavere akkumulert tapsandel enn bondens bygninger (19 % mot 37 %), men lavere andel forfall på gjenstående bygninger (4 % mot 11 %).

Antallet bygninger fordelt på de øvrige kategoriene for sosial miljøsammenheng og samfunnssektor er så lavt at det er vanskelig å peke på tendenser på grunnlag av resultatene.

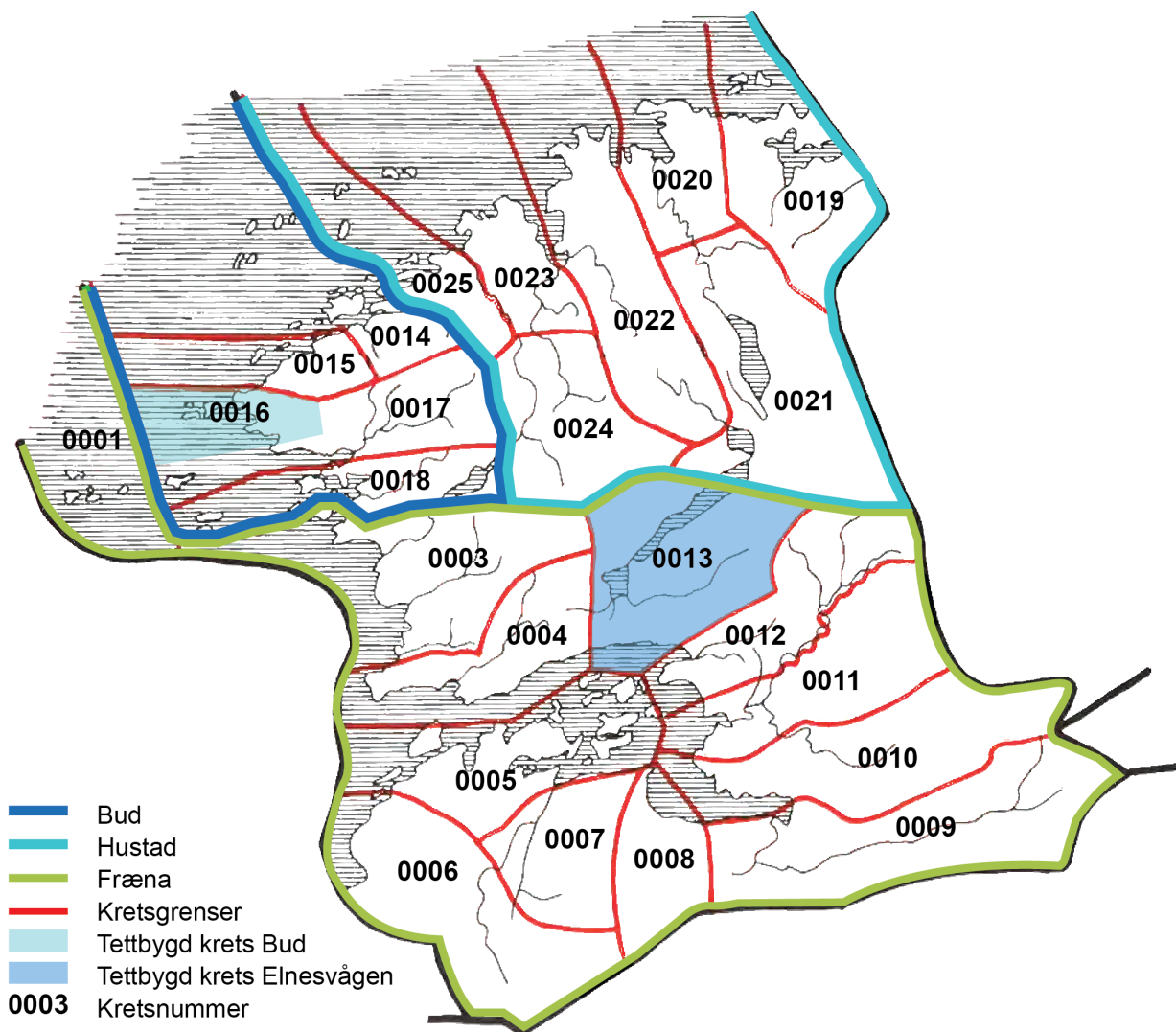
Figur 22: Tap og tilstand for de registrerte bygningene fordelt på sosial miljøsammenheng i Fræna i 5. omdrev.

Figur 23: Tap og tilstand for de registrerte bygningene fordelt på samfunnssektor i Fræna i 5. omdrev.

4.8. Geografiske variasjoner

I Fræna kommune ligger 16 % av de registrerte bygningene i tettbygde kretser (Bud og Elnesvågen). Tettbygde kretser har litt høyere tapsprosent enn spredtbygde kretser i 5. omdrev (4 % mot 3 %).

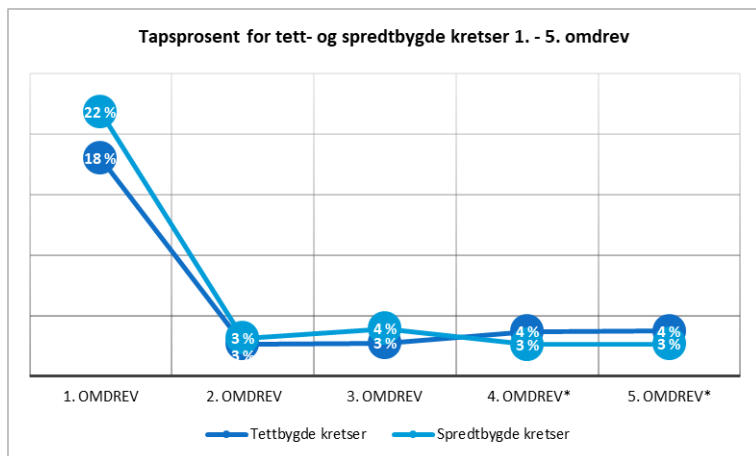
Figur 24: Kretsgrensene for folketellingen i 1970 ble benyttet under SEFRAK-registreringen i Fræna på slutten av 1970-tallet. Dagens grunnkretser er litt justert og nummereringen endret i forhold til kartet. De ulike geografiske inndelingene er markert med farger. Kilde: SSB, Folke- og bolig telling 1970 Fræna, kartbearbeiding ASPLAN VIAK.

Figur 26: Hustadvika er regnet som et av de farligste havstrekningene langs norskekysten, og flere skip har forlist her. Landskapet er åpent og påkjenningene store for hus og folk. Foto: HT/ASPLAN VIAK 2020.

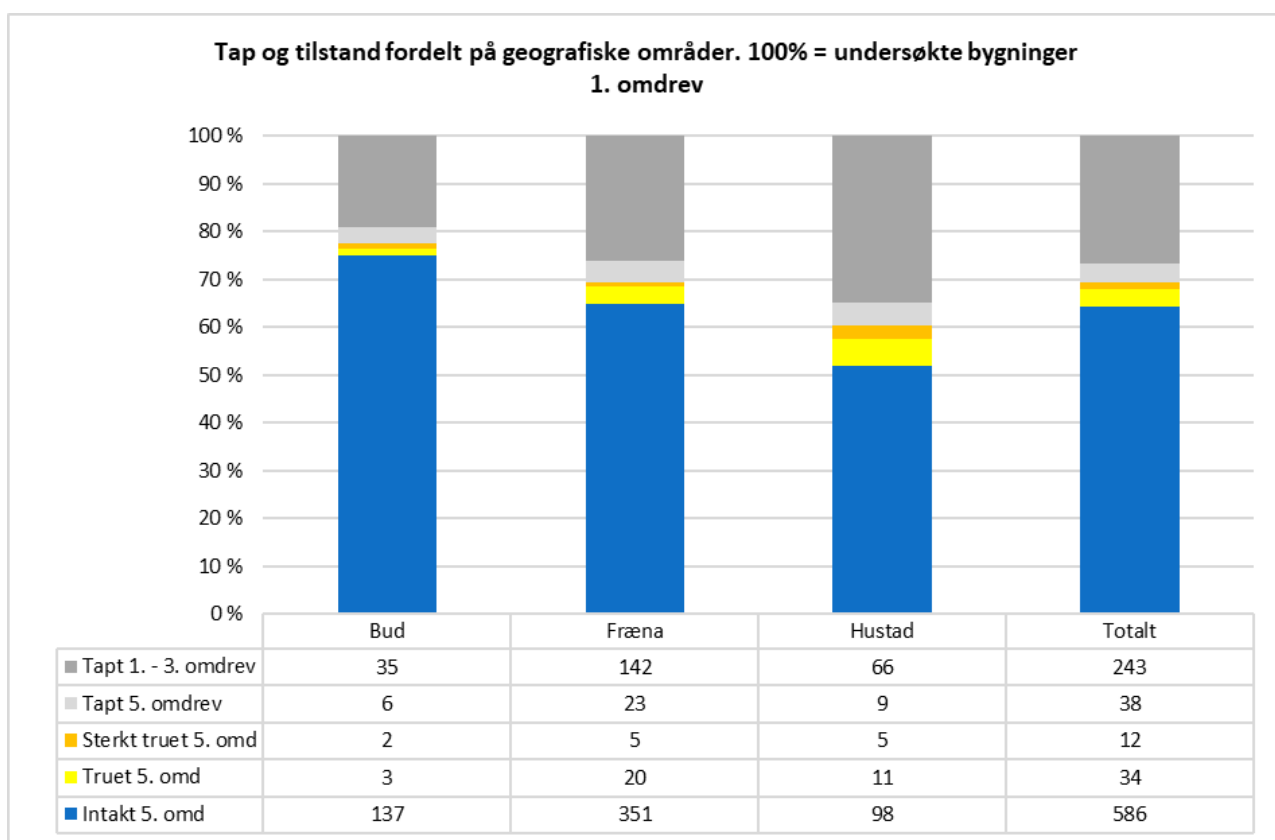

Figur 25: Landskapet skifter mellom flate myrer og høye fjell ved bygda Hustad. Naust i rekker er et typisk trekk for Fræna. Naust, sjøhus og fyr har en akkumulert tapsprosent på hele 28 % fra 1. – 5. omdrev. Foto: HT/ASPLAN VIAK 2020.

Figur 27: Utviklingen av tap for tett- og spredtbygde kretser i Fræna 1. - 5. omdrev. *Tap for 5. omdrev fordelt på 4. og 5. omdrev.

Hustad har høyest akkumulert tapsprosent fra 1. – 5. omdrev, 40 % mot 30 % i Fræna og 22 % i Bud.

Figur 28: Tap og tilstand fordelt på geografiske områder. NB! Fræna er et geografisk område innenfor tidligere Fræna kommune.

4.9. Bygningstyper

De undersøkte bygningene i Fræna er analysert i syv hovedkategorier:

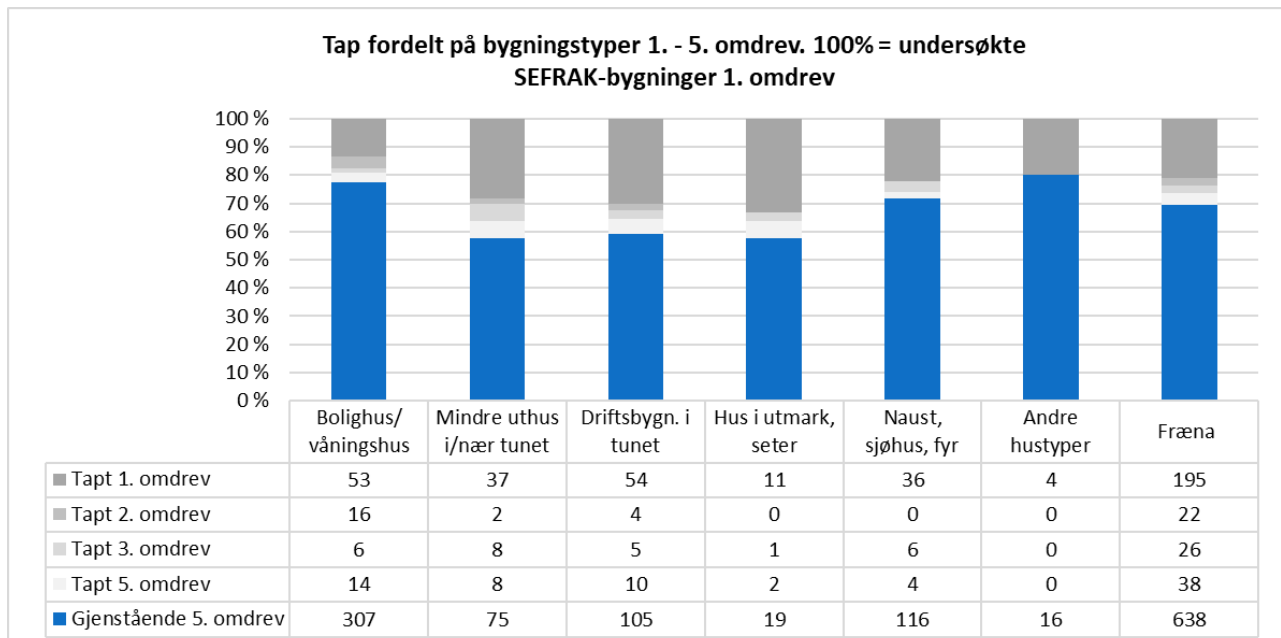
- Bolighus/våningshus
- Driftsbygninger i tunet
- Hus i utmark/seter
- Mindre uthus i/nær tunet
- Naust, sjøhus, fyr m.m.
- Andre hustyper

Hovedkategoriene består av flere bygningstyper.¹⁷

Mindre uthus i/nær tunet og hus i utmark/seter har høyest akkumulert tapsprosent i hver sin kategori (42 %) tett etterfulgt av driftsbygninger i tunet (41 %).

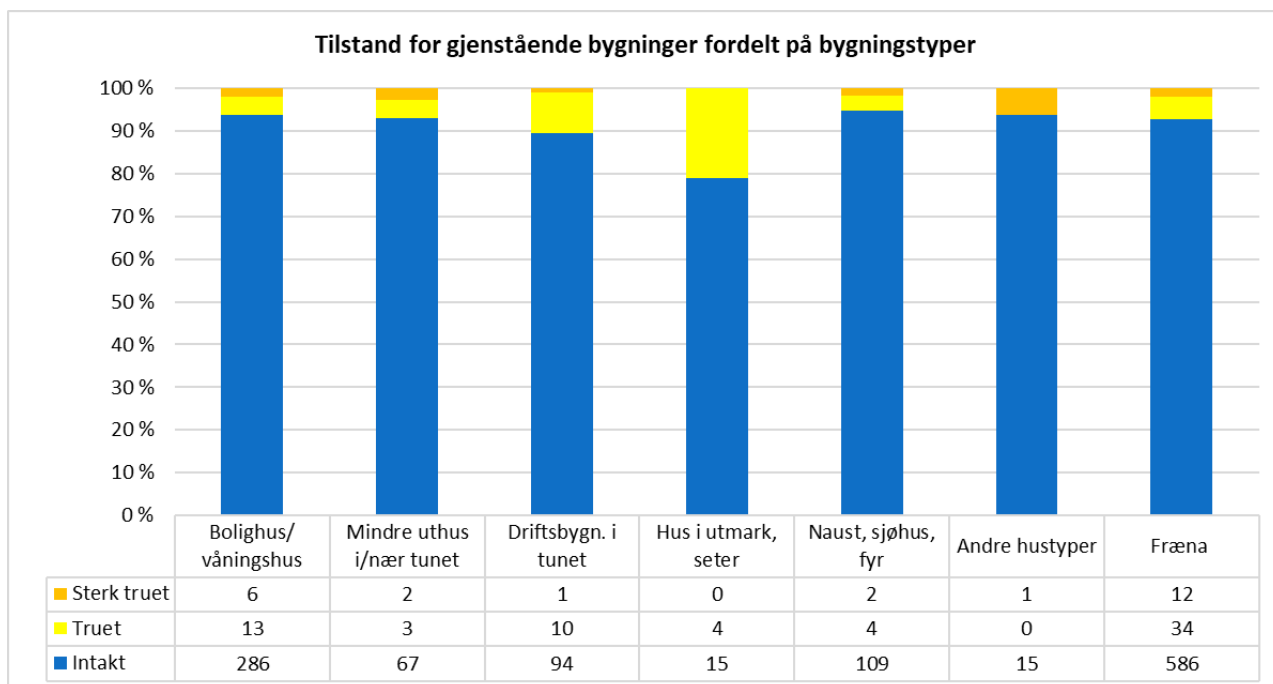

Figur 29: Mindre uthus i/nær tunet og hus i utmark/seter har den høyeste, akkumulerte tapsandelen innenfor hver sin kategori i Fræna. Her et stabbur som har gått tapt mellom 3. og 5. omdrev. Foto: L. Mydland/NIKU 2010.

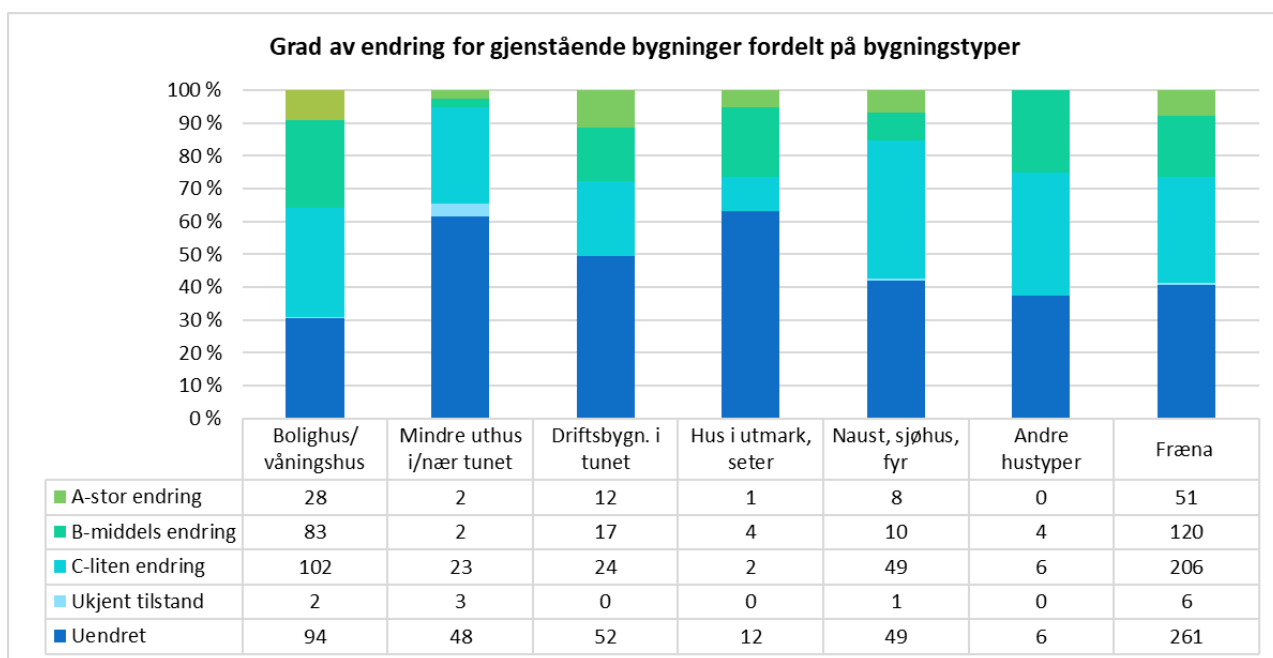

Figur 30: Tapsutvikling 1. – 5. omdrev for 919 bygninger som ble undersøkt i 1. omdrev. Tapene er fordelt på de ulike bygningstypene.

¹⁷ Detaljert resultatoversikt for alle bygningstyper i vedlegg 5

Figur 31: Bygningsteknisk tilstand fordelt på 638 gjenstående bygninger. Fræna 5. omdrev.

Figur 32: Bygningsendringer fordelt på 638 gjenstående bygninger. Fræna 5. omdrev.

Tabell 10: Tapsandel for ulike bygningstyper i 1. - 5. omdrev i Fræna kommune.

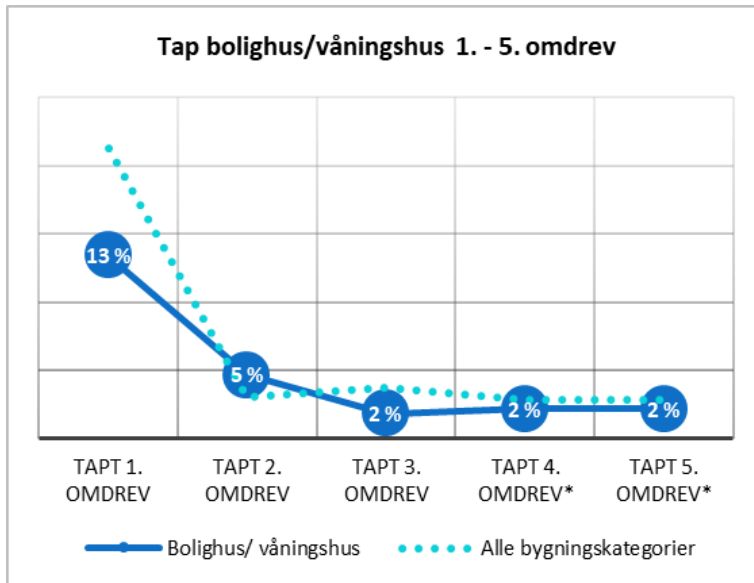
	Bolighus/ våningshus	Mindre uthus i/nær tunet	Driftsbygn. i tunet	Hus i utmark, seter	Naust, sjøhus, fyr	Andre hustyper	Fræna
Tapt 1. omdrev	13 %	28 %	30 %	33 %	22 %	20 %	21 %
Tapt 2. omdrev	5 %	2 %	3 %	0 %	0 %	0 %	3 %
Tapt 3. omdrev	2 %	9 %	4 %	5 %	5 %	0 %	4 %
Tapt 5. omdrev	4 %	10 %	9 %	10 %	9 %	0 %	6 %

4.9.1. Bolighus/våningshus

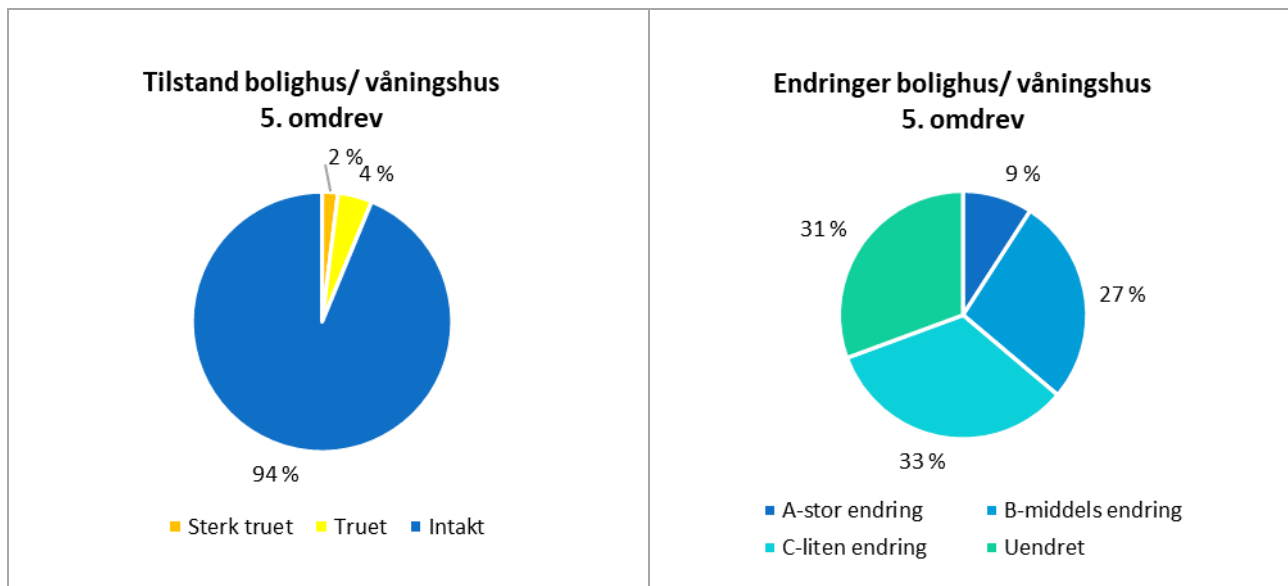
Det er bevart 307 *bolighus/våningshus* i Fræna. Disse utgjør 48 % av de gjenstående, registrerte bygningene i kommunen.

14 bolighus/våningshus har gått tapt siden forrige omdrev. Det akkumulerte tapet for 1. – 5. omdrev er 22 %, mot gjennomsnittlig 31 % for alle bygningstyper.

I 5. omdrev er 2 % av bolig-/våningshusene sterkt truet og 4 % truet. Andelen truede er lavere enn gjennomsnittet i kommunen (mot 4 % og 5 %). De har imidlertid den høyeste andel av endrete bygninger (69 % mot 59 % i gjennomsnitt). Dette er naturlig da boliger oftere vedlikeholdes og endres for å tilpasses nye krav til standard.

Figur 33: Tapsprosent pr. omdrev for bolighus/våningshus i Fræna 1. - 5. omdrev. Stiplet linje viser utviklingen for alle bygningstypene i Fræna. *Tap for 5. omdrev fordelt på 4. og 5. omdrev.

Figur 34: Tilstand og endring av 307 gjenstående bolighus/våningshus. Fræna 5. omdrev.

Figur 35: 22 % av alle bolig-/våningshus på Fræna har gått tapt siden SEFRAK-registreringen ble gjennomført på slutten av 1970-tallet. Bildet viser en typisk romsdalslån, et av de fredete bolighusene på Teistklubben. De fleste tilsvarende bygninger i kommunen er kraftig endret. Foto: KSO/ASPLAN VIAK 2020 (15480019060).

Figur 36: 11 % av de gjenstående driftsbygningene i tunet er truet/sterkt truet. Dette er en nedgang på 4 % siden 3. omdrev. Den årlige tapsandelen har også utviklet seg positivt fra 0,8 % mellom 2. og 3. omdrev, til 0,6 % mellom 3. og 5. omdrev. Bildet viser et eksempel på en stor driftsbygning som var sterkt truet i 3. omdrev, men som er utbedret og tatt i bruk på en ny måte i 5. omdrev. Foto tv.: K.Fageraas/NIKU 2010. Foto th.: KP Grindvik/ASPLAN VIAK 2020 (15480005062).

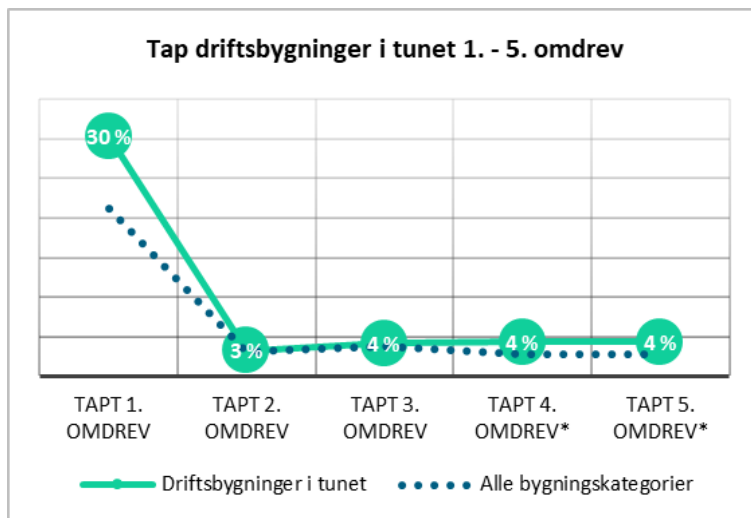
4.9.2. Driftsbygninger i tunet

Det er bevart 105 driftsbygninger i tunet i Fræna. Disse utgjør 16 % av de gjenstående SEFRAK-bygningene i kommunen.

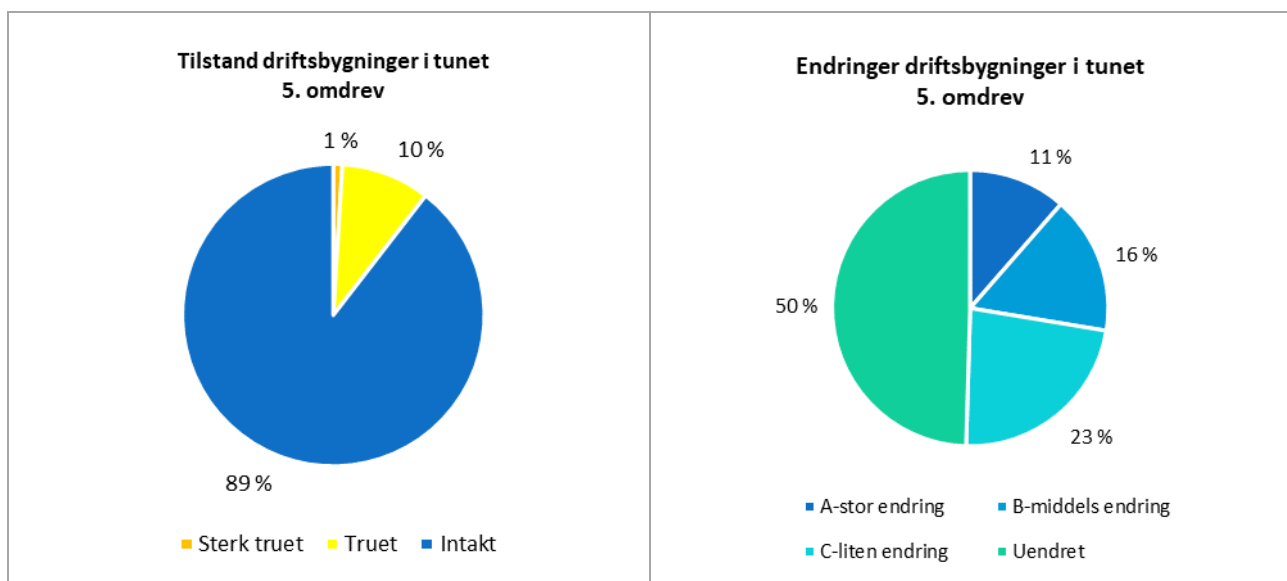
Driftsbygningene i tunet har en tapsandel på 9 % i 5. omdrev. Bare mindre uthus i/nær tunet og utmarksbygninger har begge en litt høyere tapsprosent på 10 % hver. Alle disse tre kategoriene bygningstyper har en høy, tilnærmet lik akkumulert tapsprosent (41-42 %) fra 1. – 5. omdrev.

Andel truet/sterkt truede driftsbygninger er 11 % mot gjennomsnittlig 7 % for hele Fræna. Det positive er at denne andelen har gått ned fra 15 % i forrige omdrev.

Andelen endrede driftsbygninger ligger noe under gjennomsnittet i kommunen (50 % mot 59 %).

Figur 37: Utviklingen i tap for driftsbygninger 1. - 5. omdrev i Fræna. Stiplet linje viser utviklingen for alle bygningskategoriene i Fræna. *Tap for 5. omdrev fordelt på 4. og 5. omdrev.

Figur 38: Tilstand og endringer for 105 gjenstående driftsbygninger i tunet. Fræna 5. omdrev.

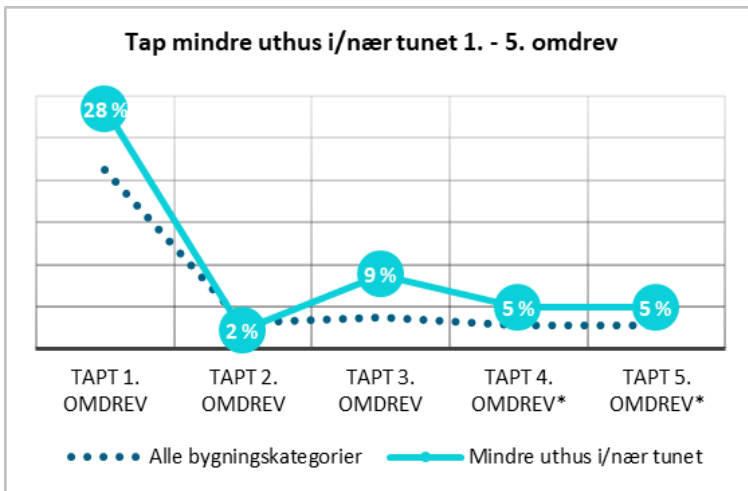
4.9.3. Mindre uthus i og nær tunet

Det er bevart 75 mindre uthus i Fræna. Disse utgjør 12 % av de 638 gjenstående SEFRAK-bygningene i kommunen. De mindre uthusene har en noe høyere tapandel enn gjennomsnittet for kommunen (10 % mot 6 %).

Andelen sterkt truede/truede tilsvarer gjennomsnittet i kommunen (7 %). Andelen endrede ligger klart under gjennomsnittet for kommunen (36 % mot 59 %).

Tabell 11: Antall tap og tilstand fordelt på ulike typer mindre uthus i og nær tunet i Fræna.

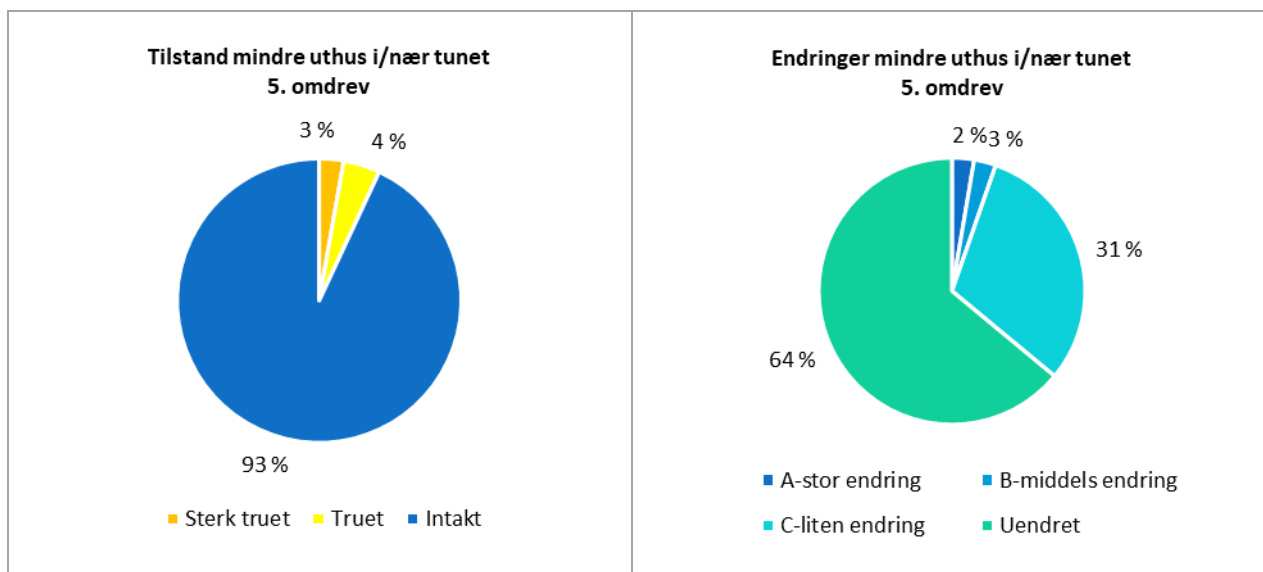
TAP	Andre mindre uthus	Sidebygning	Smie	Stabbur, loft	Totalt
Undersøkt 1. omdrev	46	6	10	68	130
Akkumulert tap 1. - 3. omd.	18	1	3	25	47
Undersøkt 5. omdrev	28	5	7	43	83
Tapt 5. omdrev	3	0	1	4	8
TILSTAND					
Truet 5. omdrev	1	0	0	2	3
Sterkt truet 5. omdrev	0	0	1	1	2

Figur 39: Utviklingen i tap av mindre uthus i/nær tunet, 1. - 5. omdrev i Fræna. Stiplet linje viser utviklingen for alle bygningskategoriene i Fræna. *Tap for 5. omdrev fordelt på 4. og 5. omdrev.

Figur 40: Dette stabburet ble registrert som intakt i 2005 og sterkt truet i 2010 og 2020. Det er et spørsmål om bygget lar seg redde fra å falle i ruin. Stabburene inngår i bygningskategorien mindre uthus i/nær tunet. Foto: IB/ASPLAN VIAK 2020 (15480015001).

Figur 41: Tilstand og endring for 75 gjenstående mindre uthus i og nær tunet. Fræna 5. omdrev.

4.10. Utmarksbygninger

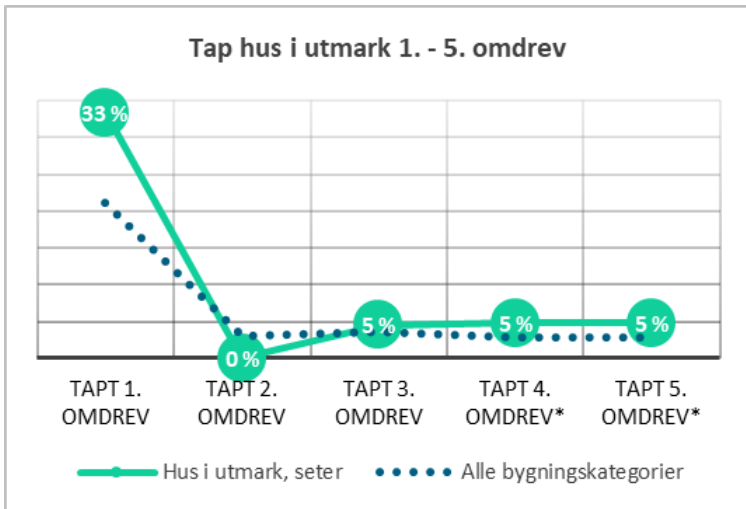
Det er bevart 19 utmarksbygninger i Fræna. Disse utgjør 3 % av de gjenstående bygningene i kommunen.

Utmarksbygningene har i 5. omdrev en noe høyere tapsandel enn gjennomsnittet for kommunen (10 % mot 6 %).

Andelen sterkt truede/truede ligger høyt over gjennomsnittet (21 % mot 7 %). 9 av utmarksbygningene er seterbu/er sel som i dag benyttes som fritidsboliger med enkel standard.

Tabell 12: Antall tap, endringer og tilstand fordelt ulike typer utmarksbygninger i Fræna.

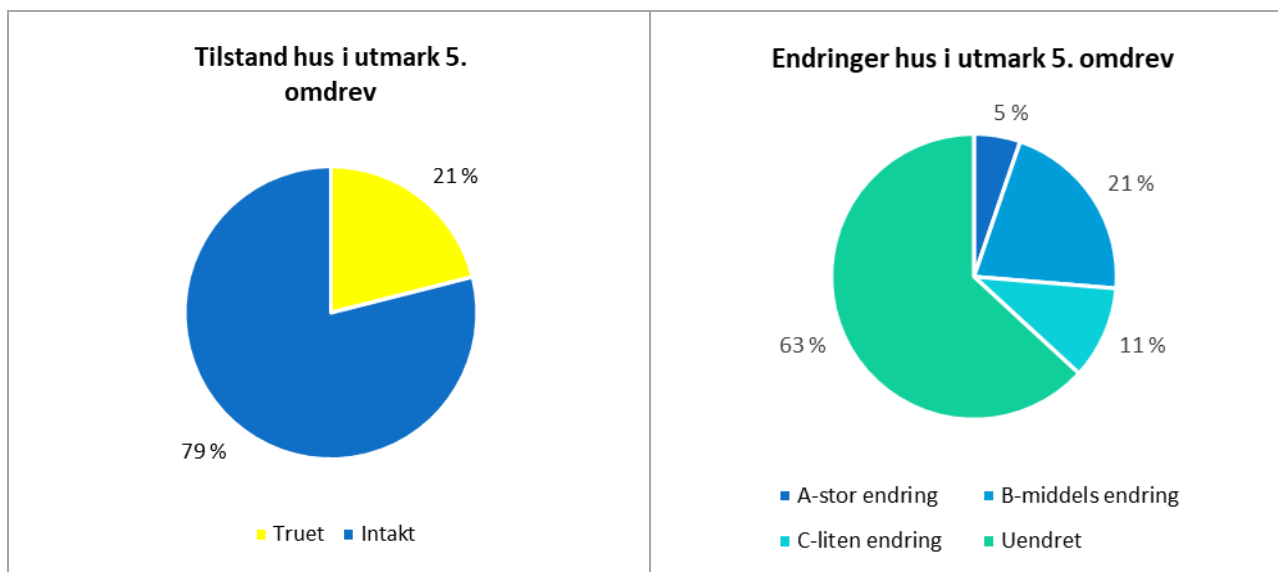
TAP	Andre hus i utmark	Andre hus på setra	Koie	Kvern, sag	Seterbu/sel	Seterfjøs	Seterløe	Utøe, sommerfjøs	Totalt
Undersøkt 1. omdrev	1	0	0	5	11	5	1	10	33
Tapt 1. omdrev	1	0	0	2	1	2	0	5	11
Tapt 5. omdrev	0	0	0	0	0	0	0	2	2
Gjenstående 5. omdrev	0	0	0	3	9	3	1	5	21
ENDRING									
Endret (A,B,C)	0	0	0	0	4	1	1	1	7
TILSTAND									
Truet/sterkt truet	0	0	0	2	1	0	0	1	4

Figur 42: Tapsprosent for 33 kontrollregistrerte utmarksbygninger, 1. - 5. omdrev i Fræna. Stiplet linje viser utviklingen for alle bygningskategoriene i Fræna. *Tap for 5. omdrev fordelt på 4. og 5. omdrev.

Figur 43: De gamle stølshusene (seterhus/sel) benyttes ofte som hytter med enkel standard. Foto: HT/ASPLAN VIAK 2020 (15848561).

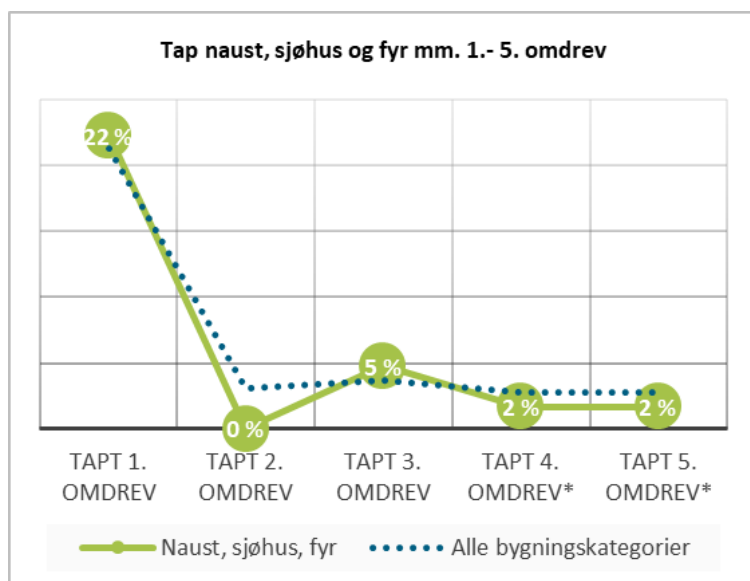
Figur 44: Tilstand og endring for 19 gjenstående utmarksbygninger. Fræna 5. omdrev.

4.11. Naust, sjøhus og fyr m.m.

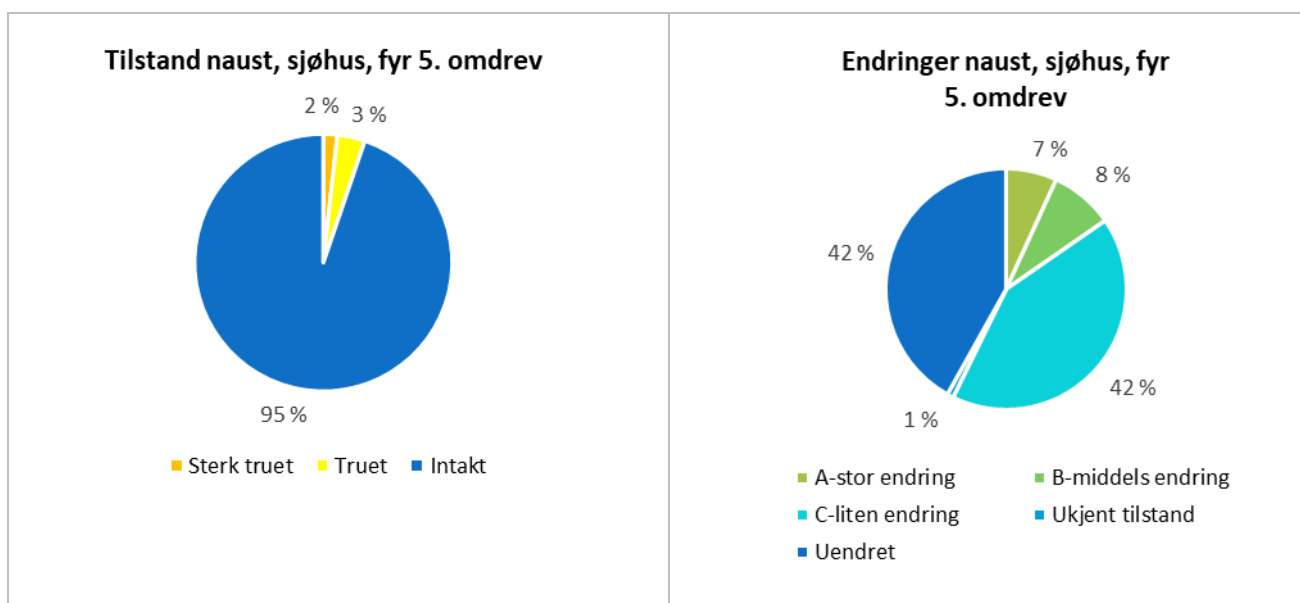
Det er bevart 116 naust, sjøhus og fyr m.m. i Fræna. Disse utgjør 18 % av de gjenstående bygningene i kommunen. Bygningstypen fordeler seg med 81 naust/sjøbuer, 33 sjøhus/brygger og 2 bygninger på Bjørnsund fyrstasjon.

Naust, sjøhus og fyr har lavere tapsandel enn gjennomsnittet for kommunen (3 % mot 6 %). Fordelt på 4. og 5. omdrev har tapsandelen gått ned fra 5 % i 3. omdrev til 2 % i 5. omdrev.

Andelen sterkt truede/truede ligger litt under gjennomsnittet (5 % mot 7 %).

Figur 45: Figur 42: Tapsprosent for 120 kontrollregistrerte naust, sjøhus og fyr, 1. - 5. omdrev i Fræna. Stiplet linje viser utviklingen for alle bygningskategoriene i Fræna. *Tap for 5. omdrev fordelt på 4. og 5. omdrev.

Figur 46: Tilstand og endring for 116 gjenstående naust, sjøhus og fyr. Fræna 5. omdrev.

Figur 47: Bygningstypen sjøhus og brygger omfatter større bygninger over flere etasjer brukt til produksjon og lagring. I dag er mange tatt i bruk til nye næringer. Her et bilde fra miljøet rundt havna i Bud. Foto: HT/ASPLAN VIAK 2020.

5. KOMMUNALT VERNEVERDIGE OG STATLIG LISTEFØRTE BYGNINGER OG KIRKER

Nye objekter lagt til i 5. omdrev

I tillegg til de opprinnelig SEFRAK-registrerte kulturminnene, er overvåkingsprogrammet utvidet til å omfatte enkelte nye typer objekter i 5. omdrev. Disse omfattes av ett eller flere typer av følgende vern:

- Bygg yngre enn år 1900 som er regulert til bevaring etter plan- og bygningsloven (gjennom kommuneplan eller reguleringsplan)
- Prioritert i kommunal kulturminneplan
- Statlig listeført i verneklasse 2
- Listeførte kirker

Disse objektene vil bli kontrollert i kommende omdrev i overvåkingsprogrammet.

I 5. omdrev ble det lagt til 165 nye objekter i Fræna. Kirkene Vågøy, Myrbostad, Bud og Hustad er lagt til som listeførte kirker. For nye objekter registreres kun byggets *tekniske tilstand* (intakt/truet/sterkt truet). Det er først i påfølgende omdrev at *grad av endring* vil bli registrert i forhold til status i det omdrev de ble tatt inn.

Tabell 13: Vernestatus for nye bygninger lagt til i 5. omdrev. Kommunalt listeførte bygninger i kulturminneplan omfattes av ulike former for vern. Antallet som er listet opp i denne kategorien er kun de som ikke har formelt vern gjennom plan- og bygningsloven.

Kontrollår	Kommune	Regulert til bevaring i reguleringsplan	Regulert til bevaring i kommuneplan	Kommunalt listeført i kulturminneplan	Statlig listeførte bygg (v.kl.2)	Listeførte kirker	Sum nye objekter lagt til i 5. omdrev
2020	Fræna	143	4	14	0	4	165

Figur 48: Maleremmen ligger mellom de store myrene og havet ved Hustadvika. Gården er et godt bevart kulturminne som viser hvordan fiskerbonden levde. Kombinasjonsdrift med fiske og gårdsdrift tok slutt på 1950-tallet. Anlegget er i dag museum og tatt inn i kommunens kulturminneplan. Foto: HT/ASPLAN VIAK 2020.

6. VIRKEMIDLER FOR BEVARING

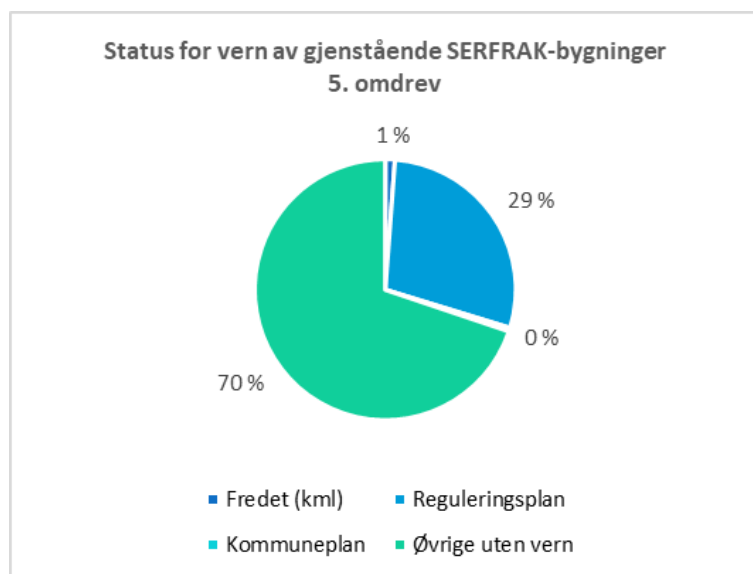
Dette kapittelet gir en beskrivelse av ulike virkemidler for bevaring av kulturminner i Fræna kommune. Sluttrapporten for alle 18 kontrollkommunene i overvåkingsprogrammet skal publiseres i 2024. Den vil inneholde analyser av forholdet mellom virkemiddelbruk og bevaringsgrad.

6.1. Planstatus

Planstatus for de undersøkte SEFRAK-bygningene og for nye, kommunalt verneverdige eller statlig listeførte bygg og kirker, er hentet fra kommunens digitale kartløsning¹⁸.

Tabell 14: Vernestatus og tap for 676 kontrollregistrerte bygninger i Fræna i 5. omdrev. NB! Flere av bygningene omfattes av ulike former for vern. Her er tatt med alle bygningene innen hver kategori.

TAP	Fredet (kml)	Reguleringsplan	Kommuneplan	Kulturminneplan	Øvrige uten vern
Undersøkt 5. omdrev	8	193	3	8	472
Tapt 5. omdrev	0	2	0	1	36
Gjenstående 5. omdrev	8	191	3	7	436
TILSTAND					
Sterkt truet	0	0	0	0	12
Truet	0	1	0	0	33
Intakt	8	190	3	7	385
ENDRINGSGRAD					
A- stor endring	0	7	0	0	44
B- middels endring	0	39	0	1	81
C- liten endring	2	88	2	1	114

Figur 49: Status for vern av 638 gjenstående SEFRAK- bygninger. Fræna 5. omdrev.

¹⁸ Hustadvika kommunes hjemmeside, lest 05.02.2021: <https://hustadvika.kommune.no/tjenester/plan-byggesak-og-eiendom/kart/plan/>

Figur 50: Hele fiskeværet Bjørnsund er regulert til spesialområde bevaring. Fiskeværet ble vedtatt fraflyttet i 1968, og er i dag et ferie- og leirskolested. Bygningsmassen er relativt godt vedlikeholdt. Foto: HT/ASPLAN VIAK 2020

6.2. Kommunalt planverk

6.2.1. Kommuneplanens samfunnsdel

I samfunnsdelen av kommuneplan for Fræna er det utarbeidet delmål og handlingsprogram som omfatter den lokale kulturarven i kommunen:

«Hustadvika kommune har kunnskap om lokal kulturarv.»

Handlingsdelen foreslår følgende tiltak:

- *Kartlegge og formidle vår felles kulturarv*
- *Bevare, forvalte og formidle kulturminner*
- *Tilrettelegge og ta vare på friområder som også ivaretar kulturminneverdier*
- *Skriftlig formidle kulturarven, som for eksempel gjennom bygdebøker og «Gammelt frå Fræna og Eide»*

6.2.2. Kommuneplanens arealdel

I kommuneplanens arealdel for Fræna heter det at nye utbyggingsområder som foreslås i kommuneplanen er vurdert i forhold til tidligere kulturminneregistreringer. Det forutsettes at forholdet til kulturminner blir avklart før nye tiltak settes i verk. Videre heter det at kommunen ønsker at kulturminner synliggjøres i større grad.

6.2.3. Kulturminneplan

Det er utarbeidet en kommunedelplan for kulturminner i tidligere Fræna kommune. Planen tar for seg tema fra kommunens historie; fornminner, næringsliv, kulturmiljø, kirker, sosialt liv, samferdsel og løse kulturminner, og gir en helhetlig oversikt over kommunens kulturhistorie og kulturminnene knyttet til denne.

Handlingsdelen inneholder tiltak for å bevare, forvalte, formidle og bruke kulturminnene og kulturmiljøene i kommunen. Tiltakene er systematisert og konkretisert i handlingsdelen, og omfatter blant annet oppfølging med innarbeiding av hensynssoner i kommuneplanens arealdel eller reguleringsplaner, kommunal støtteordning for verneverdige bygninger, kommunal veileder om byggeskikk, oppdatering av SEFRAK-registrerte bygninger og fritak fra eiendomsskatt for verneverdige bygg.

Etter av Eida og Fræna ble slått sammen til nye Hustadvika kommune fra 1.1.2020, jobbes det nå med å samkjøre de to kommunenes tidligere kulturminneplaner¹⁹. I møte med kommunen i forbindelse med feltarbeidet for miljøovervåkings-programmet, ble det enighet om å legge inn enkelte «nye» objekter i overvåkingsprogrammet som ikke tidligere har vært registrert. Dette omfatter blant annet naustmiljøet på Naustvollen i Elnesvågen.

6.3. Møre og Romsdal fylkeskommune

På hjemmesiden til Møre og Romsdal fylkeskommune ligger kortfattet informasjon rettet mot kommunene, om rettleiding i kommunalt planarbeid²⁰. Informasjon rettet mot eiere gir opplysning om at fylkeskommunen gir rettleiding i konkrete verneprosjekter²¹, men opplysninger om meldeplikt for tiltak mangler. Fylkeskommunen har ansvaret for planfaglig veiledning overfor kommunene i Møre og Romsdal, og skal behandle søknader om tiltak på blant annet fredete bygninger.

6.4. Tilskuddsordninger

6.4.1. Tilskudd fra fylkeskommunen

Møre og Romsdal fylkeskommune forvalter tilskudd over statsbudsjettet via Riksantikvaren til antikvarisk restaurering av fredete hus og anlegg. Tilskuddene skal gå til istandsetting av fredete kulturminner i privat eie og dekke merkostnader ved antikvarisk restaurering. Fredete bygninger har høy prioritet, og det samme har midlertidig sikring, tiltak som begrenser ytterligere forfall og tiltak som sikrer bygninger det finnes få av.

Fylkeskommunen gir også tilskudd til regionale kulturminner og kulturmiljø. Her kan private eiere, stiftelser og foreninger, museer og kommuner søke om tilskudd. Ordningen gjelder for ikke fredete kulturminner som enten er listeført i regional delplan for kulturminner, som inngår i kommunale kulturminneplaner, eller er regulert til bevaring/hensynssone etter plan- og bygningsloven.

6.4.2. SMIL-midler

SMIL-ordningen (spesielle miljøtiltak i jordbruket) er en kommunal tilskuddsordning som skal fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap²². En stor del av tilskuddsmidlene går til istandsetting og vedlikehold av fredete og verneverdige bygninger i jordbrukets kulturlandskap.

Ordningen gjelder også bygninger uten formelt vern, men av lokal verdi. Det er et krav at tiltakene utføres etter kulturminnefaglige retningslinjer. Fra 2015 gjelder tilskuddsordningen kun for jordbrukseiendommer med produksjonstilskudd²³.

¹⁹ Hustadvika kommunes hjemmeside, Lest 20.11.20: <https://hustadvika.kommune.no/tjenester/kultur-og-fritid/kulturminne-og-historie/kulturminneplan-frana/>

²⁰ Møre og Romsdal fylkeskommunes hjemmeside, lest 11.11.20: <https://mrfylke.no/naering-og-samfunn/kommunal-planlegging/korleis-og-kva-gir-vi-rettleiing-paa-i-kommunale-planar>

²¹ Møre og Romsdal fylkeskommunes hjemmeside, lest 11.11.20: <https://mrfylke.no/kultur-folkehelse-og-tannhelse/kulturvern/bygningsvern>

²² Møre og Romsdal fylkeskommunes hjemmeside, lest 11.11.20: <https://mrfylke.no/tilskot-prisar-og-stipend#cat-387>

²³ Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket, FOR-2004-02-04-448, § 3

6.4.3. Norsk Kulturminnefond

Norsk Kulturminnefond gir tilskudd blant annet til bevaring av fredete og verneverdige bygninger i privat eie. Møre og Romsdal fylkeskommune er behjelpelig med verne vurdering som kan legges ved søknaden²⁴.

6.4.4. Norsk Kulturarv

Norsk Kulturarv har en tilskuddsordning som heter «*Ta et tak*», rettet mot verneverdig bebyggelse, blant annet i tilknytning til landbruk, reindrift og jakt. Bygningen må anses å ha kulturhistorisk verdi, og det er en fordel med uttalelse fra antikvarisk myndighet eller SEFRAK-registrering²⁵.

Figur 51: På Naustvollen i Elnesvågen er det bevart til sammen 15 naust fordelt på to rekker. Kun tre av disse er SEFRAK-registret, men kommunen ønsker å innlemme hele miljøet ved ajourføring av kulturminneplanen. 12 «nye» naust er derfor tatt med i undersøkelsesgrunnlaget for neste omdrev.

²⁴ Forskrift om vedtekter for Norsk kulturminnefond, FOR-2003-06-27-801, §§ 1 og 4

²⁵ Norsk Kulturarvs hjemmeside, lest 17.03.16: <http://www.kulturarv.no/aksjoner/ta-et-tak-aksjonen>

7. KILDER

Skjemaer og foto fra SEFRAK-registreringen i Fræna. BraArkiv, Riksantikvaren

Dammann, Åse, 2010: «Gamle hus da og nå. Status for SEFRAK-registrerte bygninger. Fræna kommune, Møre og Romsdal fylke 2010. 3. omdrev». NIKU rapport 52

Dammann, Åse, 2015: «Gamle hus da og nå. Status for SEFRAK-registrerte bygninger i 18 kommuner. Sammendragsrapport for Riksantikvarens miljøovervåkingsprogram 2000-2014». NIKU Rapport 82

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer, FOR-2011-11-09-1088 Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket, FOR-2004-02-04-448 Forskrift om vedtekter for Norsk kulturminnefond, FOR-2003-06-27-801

Forvaltning av kirke, kirkegård og kirkens omgivelser som kulturminne og kulturmiljø. Rundskriv T-3/00 fra Kirke- utdannings og forskningsdepartementet og Miljøverndepartementet

Gamle hus da og nå – kontrollregistrering 2000, 2005, 2010. Foto og rådata. Riksantikvaren Kartgrunnlag – Statens kartverk, Geovekst

Kulturminneloven, LOV-1978-06-09-50

Norsk Kulturarvs hjemmeside: <http://www.kulturarv.no>

Møre og Romsdal fylkeskommunes hjemmeside: Kulturvern (mrfylke.no)

Proposisjon til Stortinget 2013-2014. Det Kongelige Miljøverndepartement Riksantikvaren 2015: Veileder. Kommunalt verneverdige kulturminner i Askeladden

Riksantikvaren: Registrering av faste kulturminner i Norge. C Kodeliste for registrering av hus Riksantikvarens hjemmeside: <http://www.riksantikvaren.no>

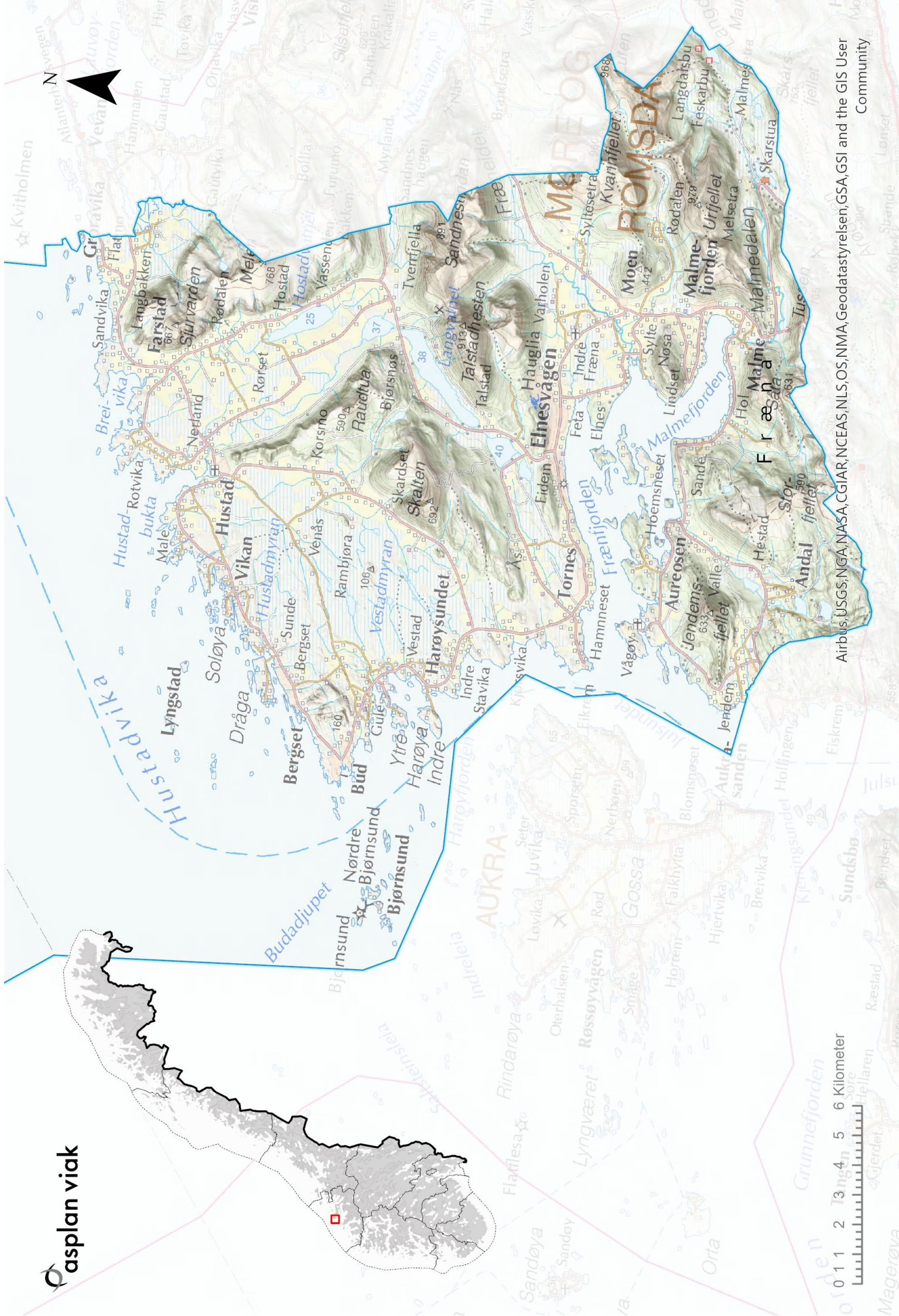
St.meld. nr. 16 (2004-2005) Leve med kulturminner

St. meld. Nr 16 (2019-2020) Nye mål i kulturmiljøpolitikken – Engasjement, bærekraft og mangfold Statistisk sentralbyrå: <http://statbank.ssb.no/statistikkbanken>

Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner – kontrollregistrering 2010. Foto og rådata. Riksantikvaren.

8. TABELLOVERSIKT

Tabell 1: Tapsandel og tilstand i 5. omdrev i Fræna fordelt på ulike bygningstyper	7
Tabell 2: Karakteristikk og hovednæringer basert på SSB's kommunekarakteristikker.	12
Tabell 3: Folketall og befolkningsutvikling i kontrollkommunene, registrert i kontrollårene	12
Tabell 4: Undersøkellesgrunnlag i de fire kommunene Gjerstad, Nord-Aurdal, Fræna og Kautokeino	14
Tabell 5: Antall undersøkt og tapt pr. omdrev for Fræna kommune.....	19
Tabell 6: Endringer på gjenstående bygninger i Fræna i 1. - 5. omdrev..	22
Tabell 7: Antall andre endringer fordelt på bygningskategorier i Fræna 5. omdrev	25
Tabell 8: Bygningsteknisk tilstand for gjenstående bygninger i Fræna 1.- 5. omdrev	25
Tabell 9: Antall og andel sterkt truede/truede bygninger fordelt på grad av endring i Fræna 5. omdrev.....	28
Tabell 10: Tapsandel for ulike bygningstyper i 1. - 5. omdrev i Fræna kommune.....	34
Tabell 11: Antall tap og tilstand fordelt på ulike typer mindre uthus i og nær tunet i Fræna.....	38
Tabell 12: Antall tap, endringer og tilstand fordelt ulike typer utmarksbygninger i Fræna	39
Tabell 13: Vernestatus for nye bygninger lagt til i 5. omdrev.....	43
Tabell 14: Vernestatus og tap for 676 kontrollregistrerte bygninger i Fræna i 5. omdrev.....	44

9. VEDLEGG

9.1. Vedlegg 1: Undersøkellesparametere

STATUS	BESKRIVELSE
Tap	Absolutt tap av SEFRAK-registrerte objekter siden registreringstidspunktet. Det betyr at huset fysisk sett er tapt eller flyttet til annet sted.
Endret	Endret i forhold til den opprinnelige SEFRAK-registreringen
Uendret	Ingen eller mindre endringer i forhold til den opprinnelige SEFRAK-registreringen. Se nærmere presisering under C-liten endring
Står	Ukjent endringsgrad. Brukes for enkelte bygninger hvor det er vanskelig å klassifisere endringsgrad. Årsaken kan være kvaliteten på det opprinnelige SEFRAK-skjemaet, eller huset kan være under oppussing/ombygging.
Gjenoppstått	Fra 2. omdrev ble gjenoppståtte hus tatt med som egen kategori. Hus som har vært midlertidig tatt ned, lagret ved tidligere kontrollregistrering, og som satt opp igjen i tilnærmet opprinnelig materiale og fysisk sammenheng, blir registrert som gjenoppstått.
ÅRSAKER TIL TAP	BESKRIVELSE
Brent/naturkatastrofe	
Falt i ruin	
Flytting	Hus som er flyttet registreres som tapt, med unntak for flytting innen et snevert geografisk område, som for eksempel innenfor gårdstunet.
Forfall/opprydding	
Offentlig vedtak/planvedtak	
Riving	
Ukjent	
ENDRING ABC	BESKRIVELSE
A-stor endring	Sterk grad av ombygging. Endring av bygningens grunnflate. Tilbygg/påbygg som i størrelse dominerer den opprinnelige bygningen. Bygningens opprinnelige volumkarakter er endret. Stor del av bygningen revet.
B-middels endring	Mindre omfattende ombygging. Utvidelse av bygningens grunnflate. Mindre påbygg/tilbygg som underordner seg det eksisterende bygningsvolum. Mindre del av bygningen revet.
C-liten endring	Endring av bygningens karakter gjennom generelt vedlikehold, for eksempel ved utskifting av ytre bygningselementer som panel, takbelegg og vinduer/listverk. Mindre endringer, som skifting mellom relativt moderne taktekkning som bølgeblekk, eternitplater, asbestplater, aluminiumplater, papp m.m. regnes ikke som endring. Det samme gjelder også utskifting av enkelte vinduer som har samme format, men hvor detaljene er vanskelig å kontrollere før/nå. Hvis panel, listverk, vinduer og takbelegg er helt fornyet, men er av samme typer som ved den opprinnelige registreringen, vil dette i de fleste tilfelle ikke bli registrert som endring. Undersøkelsen vil derfor ikke fange opp tap av autentisitet på detaljnivå.
ANNEN ENDRING ²⁶	BESKRIVELSE
Deler av hus revet	En typisk endring her er at deler av huset er bygd i lettere konstruksjon og er mer utsatt for forfall og derfor blir revet, mens den tømrete delen står igjen. Vanlig for driftsbygninger.
Tilbakeført til eldre uttrykk	Endringer som representerer en tilbakeføring til eldre uttrykk eller stil.
Dokumentert stilhistorisk tilbakeført	Tilbakeføring basert på dokumentert grunnlag.
TILSTAND	BESKRIVELSE
Intakt	Huset står og er i normalt god teknisk tilstand.
Truet ²⁷	Dårlig teknisk tilstand. Manglende vedlikehold over lengre tid.
Sterkt truet	Huset er i svært dårlig teknisk tilstand.

9.2. Vedlegg 2: Planstatus/vernestatus kategorier

PLANSTATUS	BESKRIVELSE
Fredet	Kulturminneloven
Regulert til bevaring (pbl)	Spesialområde bevaring i reguleringsplaner (tidligere § 25.6), hensynssoner med bestemmelser (pbl § 11.8)
Kommuneplan/kommunedelplan (pbl)	Kommunedelplan for kulturminner eller retningslinjer i kommuneplan
Andre kommunale planer og retningslinjer med bevarings hensyn	Vedtatt, kommunal temaplan med oversikt over prioriterte kulturminner i kommunen
Nasjonale registre, statlig listeført	Nasjonale registre som NBI-registret, statlig listeført (verneklasse 2) i nasjonale verneplaner, listeførte kirker

²⁶ Annen endring ble registrert fra og med 3. omdrev

²⁷ Truet ble registrert fra og med 3. omdrev. I 1. og 2. omdrev ble gjenstående bygninger registrert som enten sterkt truet eller intakt

9.3. Vedlegg 3: Kvalitative kategorier²⁸

BYGNINGSKATEGORI	BYGNINGSTYPE
Bolighus/våningshus	Bolig Våningshus
Mindre uthus i/nær tunet	Sidebygning Stabbur, loft Uthus knyttet til bolig/bygård Andre mindre uthus i/nær tunet
Driftsbygninger i tunet	Driftsbygning Fjøs, stall, låve
Hus i utmark/seter	Koie Kvern, sag Seterbu/sel Seterfjøs Seterløe Utløe, sommerfjøs Andre hus i utmark Andre hus på setra
Naust, sjøhus, fyr m.m.	Fyr mm. Naust, sjøbu Rorbu Sjøhus, brygge
Bygård	Bygård
Andre hustyper	Bygdemagasin, telthus, tollbu Forretningsbygg Forsamlingshus, butikk, kontor Hotell, gjestgiveri, skysstasjon, kafé Hytte, fritidsbolig Kirke, kapell Kommunehus Kraftstasjon, transformatorstasjon Næringsbygg, industri, verksted Skole Stasjonsbygning Sykehus, institusjon Ukjent Annet
SAMFUNNSSEKTOR	TALLKODE I SEFRAK-KODELISTEN FOR REGISTRERING AV HUS
Fastbosetting uten næringstilknytning	200
Industri/merkantil virksomhet	400-500
Landbruk, fiske, fangst	100
Offentlig sektor	600-900
SOSIAL MILJØSAMMENHENG	TALLKODE I SEFRAK-KODELISTEN FOR REGISTRERING AV HUS
Arbeider, husmann, tjenestemann	30-39
Bonde	25
Embetsverk, institusjon	10-19
Fisker	26
Annen næringsdrivende	20-24, 27-29

²⁸ Definert ved oppstart av Gamle hus da og nå i 2000

9.4. Vedlegg 4: Geografiske kategorier²⁹

KONTROLLÅR 5. OMDREV	UTELATT 3. OMDREV	KOMMUNE	GEOGRAFISK OMRÅDE	KRETS
2024		BØ	Sentrum Periferi	0005-0006 0001-0004, 0007-0011
2022	X	EIDSKOG	Sentrumsbygder Utkant Magnor Skotterud Tettbygd Spredtbygd	0002-0004, 0007, 0008, 0010-0018 0001, 0005, 0006, 0009, 0019-0021 0010 0012 0010, 0012 0001-0009, 0011, 0013-0021
2023		FLORA	Florelandet/Brandsøya Eikefjord/Bru (fjordene) Kinn (øyene)	0301-0318 0101-0119 0201-0208
2020	X	FRÆNA	Bud Fræna Hustad Tettsted Bud Tettsted Elnesvågen Spredtbygd	0014-0018 0001-0013 0019-0025 0016 0004, 0013 0001-0003, 0005-0025
2020	X	GJERSTAD	Ytre Gjerstad Øvre Gjerstad Tettsteder ved E18 Gjerstad tettsted Spredtbygd	0101-0107 0201-0208 0101, 0103, 0105, 0107 0201, 0202 0102, 0104, 0106, 0203- 0208
2024	X	HOLMESTRAND	Ekeberg og Borgen Gullhaug og Hillestad Holmestrand Tettbygd Spredtbygd	0201-0215 0216-0311 0101-0107 0101-0105, 0203-0208, 0210-0214, 0305-0307 0106-0202, 0209, 0215-0303, 0308-0311
2020		KAUTOKEINO	Galanito Kautokeino Lahpoluoppal Masi Mierunjavri Soattefielbma	0002 0001 0006 0007 0004 0005
2023		MELHUS	Flå Hørg Hølonda Melhus Melhus kommunesenter Øvrige tettbygd Spredtbygd	0013-0015 0016-0024 0025-0030 0001-0012 0003-0005, 0 011 0009, 0013, 0018, 0022, 0026 0001-0002, 0006-0008, 0010, 0012, 0014-0017, 0019-0021, 0023-0025, 0027-0030
2021		NITTEDAL	Øvre Hakadal Nittedal for øvrig Tettbygd Spredtbygd	0017-0018 0002-0015 0002, 0009, 0012 0004-0007, 0013-0018
2020		NORD-AURDAL	Aurdal kirkesogn Skrautvål kirkesogn Svenes kirkesogn Tingnes kirkesogn Tisleidalen kirkesogn Ulnes kirkesogn Tettbygd Spredtbygd	0018-0023 0012-0013 0003-0004, 0006-0009 0010-0011, 0014-0017 0005 0001-0002 0009-0010, 0015-0016, 0018 0001-0008, 0011-0014, 0017, 0019-0023

²⁹ Definert ved oppstart av Gamle hus da og nå i år 2000

2022		SALTDAL	Nedre Saltdal Øvre Saltdal Tettbygd Spredtbygd	0101-0115 0201-0209 0105, 0208 0101-0104, 0107-0207, 0209
2024		SAMNANGER	Tysse tettsted Spredtbygd	0009 0001-0008, 0010
2022		SANDNES	Høle Høyland Riska Sandnes by Øvrige tettbygd Tettbygd totalt Spredtbygd	0031-0034 0005-0025, 0035-0036 0026-0030 0001 0009, 0017, 0027 0001, 0009, 0017, 0027 0005-0008, 0010-0014, 0019-0026, 0028-0036
2024	X	SARPSBORG	Gamle Sarpsborg Skjeberg Tune Varteig Tettbygd Spredtbygd	0105:0103-0307 0105:1101-3110, 0115:0101-0206 0130:0101-0511 0114:0101-0107 0105:0103-0307, 0105:1302-1310, 0105:1312-1313, 0015:1401-1403, 0105:1405-3109, 0115:0205-0130:0407 0105:1101-1207, 0105:1311, 0105:1314, 0105:1404, 0105:3110-0115:0203, 0130:0502-0511
2022	X	SKJÅK	Skjåk øst Skjåk vest Tettbygd Spredtbygd	0001-0008 0009-0011 0006, 0007 0001-0005, 0008-0011
2023	X	SNÅSA	Rundt Snåsavatnet Skog- og fjellbygdene Tettbygd Spredtbygd	0001-0006, 0011-0012 0007-0010 0003 0001-0002, 0004-0012
2023	X	VEGA	Vegaøyen Vegaøyen m/Ylvingen Gladstad Vega utenom Gladstad	0110-0111 0101-0109 0106 0101-0105, 0107-0111
2021		TROMSØ	Gamle Tromsø by Hillesøy Tromsøysund Ullsfjord Sentrumsplanen Tettbygd Spredtbygd	0102-0127 04101-04306 0202-3202, 4001-4005, 4401-4508 3301-3308 0102-0108, 0112-0119 0102-1501, 2030-2060, 4104 1502-2020, 2070-4103, 4201-4508

9.5. Vedlegg 5: Detaljert resultatoversikt

BYGNINGSTYPER	Undersøkt 1. omdrev			Undersøkt 2. omdrev			Undersøkt 3. omdrev			Undersøkt 5. omdrev			Gjenstående	Endret		A-stor endring		B-middels endring		C- Liten endring		Sterkt truet		Truet		Intakt	
	omtalt	tappt	andel	omtalt	tappt	andel	omtalt	tappt	andel	omtalt	tappt	andel		totalt	andel	endring	andel	endring	andel	endring	andel	truet	andel	truet	andel	totalt	andel
Våningshus	396	53	13 %	343	16	5 %	327	6	2 %	321	14	4 %	307	213	69 %	28	9 %	83	27 %	102	33 %	6	2 %	13	4 %	286	93 %
Bolig	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Bolighus, våningshus	396	53	13 %	343	16	5 %	327	6	2 %	321	14	4 %	307	213	69 %	28	9 %	83	27 %	102	33 %	6	2 %	13	4 %	286	93 %
Bygård	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Andre mindre uthus i/nær tunet	46	14	30 %	32	0	0 %	32	4	13 %	28	3	11 %	25	12	48 %	0	0 %	1	4 %	11	44 %	0	0 %	1	4 %	23	92 %
Sidebygning	6	1	17 %	5	0	0 %	5	0	0 %	5	0	0 %	5	3	60 %	0	0 %	0	0 %	3	60 %	0	0 %	0	0 %	5	100 %
Smie	10	3	30 %	7	0	0 %	7	0	0 %	7	1	14 %	6	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	17 %	0	0 %	4	67 %
Stabbur, loft	68	19	28 %	49	2	4 %	47	4	9 %	43	4	9 %	39	12	31 %	2	5 %	1	3 %	9	23 %	1	3 %	2	5 %	35	90 %
Mindre uthus i/nær tunet	130	37	28 %	93	2	2 %	91	8	9 %	83	8	10 %	75	27	36 %	2	3 %	2	3 %	23	31 %	2	3 %	3	4 %	67	89 %
Uthus knyttet til bolig / bygård	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Garasje	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Driftsbygning	168	48	29 %	120	4	3 %	116	3	3 %	113	10	9 %	103	52	50 %	12	12 %	17	17 %	23	22 %	1	1 %	10	10 %	92	89 %
Fjøs, stall, låve	10	6	60 %	4	0	0 %	4	2	50 %	2	0	0 %	2	1	50 %	0	0 %	0	0 %	1	50 %	0	0 %	0	0 %	2	100 %
Driftsbygninger i tunet	178	54	30 %	124	4	3 %	120	5	4 %	115	10	9 %	105	53	50 %	12	11 %	17	16 %	24	23 %	1	1 %	10	10 %	94	90 %
Andre hus i utmark	1	1	100 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Andre hus på setra	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Koie	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Kvern, sag	5	2	40 %	3	0	0 %	3	0	0 %	3	0	0 %	3	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	2	67 %	1	33 %
Seterbu/sel	11	1	9 %	10	0	0 %	10	1	10 %	9	0	0 %	9	4	44 %	1	11 %	3	33 %	0	0 %	0	0 %	1	11 %	8	89 %
Seterfjøs	5	2	40 %	3	0	0 %	3	0	0 %	3	0	0 %	3	1	33 %	0	0 %	1	33 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	3	100 %
Seterløe	1	0	0 %	1	0	0 %	1	0	0 %	1	0	0 %	1	1	100 %	0	0 %	0	0 %	1	100 %	0	0 %	0	0 %	1	100 %
Utløe, sommerfjøs	10	5	50 %	5	0	0 %	5	0	0 %	5	2	40 %	3	1	33 %	0	0 %	0	0 %	1	33 %	0	0 %	1	33 %	2	67 %
Hus i utmark, seter	33	11	33 %	22	0	0 %	22	1	5 %	21	2	10 %	19	7	37 %	1	5 %	4	21 %	2	11 %	0	0 %	4	21 %	15	79 %
Sjøhus, brygge	46	11	24 %	35	0	0 %	35	1	3 %	34	1	3 %	33	25	76 %	3	9 %	6	18 %	16	48 %	0	0 %	0	0 %	33	100 %
Naust, sjøbu	114	25	22 %	89	0	0 %	89	5	6 %	84	3	4 %	81	42	52 %	5	6 %	4	5 %	33	41 %	2	2 %	4	5 %	74	91 %
Fyr	2	0	0 %	2	0	0 %	2	0	0 %	2	0	0 %	2	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	2	100 %
Naust, sjøhus, fyr m.m.	162	36	22 %	126	0	0 %	126	6	5 %	120	4	3 %	116	67	58 %	8	7 %	10	9 %	49	42 %	2	2 %	4	3 %	109	94 %
Annet	1	0	0 %	1	0	0 %	1	0	0 %	1	0	0 %	1	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	100 %
Kirke, kapell	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Bygdemagasin, tollbu	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Forretningsbygg, butikk, kontor	1	0	0 %	1	0	0 %	1	0	0 %	1	0	0 %	1	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	100 %
Forsamlingshus	3	1	33 %	2	0	0 %	2	0	0 %	2	0	0 %	2	1	50 %	0	0 %	0	0 %	1	50 %	0	0 %	0	0 %	2	100 %
Stasjonsbygning	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Hotell, gjestgiveri, skystasjon, kafé	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Hytte, fritidsbolig	2	0	0 %	2	0	0 %	2	0	0 %	2	0	0 %	2	2	100 %	0	0 %	1	50 %	1	50 %	0	0 %	0	0 %	2	100 %
Næringsbygg, industri, verksted	6	2	33 %	4	0	0 %	4	0	0 %	4	0	0 %	4	3	75 %	0	0 %	1	25 %	2	50 %	1	25 %	0	0 %	3	75 %
Skole	7	1	14 %	6	0	0 %	6	0	0 %	6	0	0 %	6	4	67 %	0	0 %	2	33 %	2	33 %	0	0 %	0	0 %	6	100 %
Sykehus, institusjon	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Andre hustyper	20	4	20 %	16	0	0 %	16	0	0 %	16	0	0 %	16	10	63 %	0	0 %	4	25 %	6	38 %	1	6 %	0	0 %	15	94 %
Totalt	919	195	21 %	724	22	3 %	702	26	4 %	676	38	6 %	638	377	59 %	51	8 %	120	19 %	206	32 %	12	2 %	34	5 %	586	92 %

SOSIAL MILJØSAMMENHENG	Undersøkt			Undersøkt			Undersøkt 3.			Undersøkt 5.			Gjenstående	Endret		A-stor		B-middels		C- Liten		Sterkt		Truet		Intakt	
	1. omdrev	tapt	andel	2. omdrev	tapt	andel	omdrev	tapt	andel	omdrev	tapt	andel		totalt	andel	endring	andel	endring	andel	endring	andel	truet	andel	Truet	andel	Intakt	andel
Annen næringsdrivende	43	4	9 %	39	1	3 %	38	0	0 %	38	1	3 %	37	26	70 %	4	11 %	4	11 %	18	49 %	0	0 %	0	0 %	37	100 %
Arbeider, husmann, tjenestemann	32	6	19 %	26	0	0 %	26	0	0 %	26	0	0 %	26	20	77 %	1	4 %	6	23 %	13	50 %	1	4 %	0	0 %	24	92 %
Bonde	569	144	25 %	425	18	4 %	407	18	4 %	389	28	7 %	361	191	53 %	36	10 %	64	18 %	91	25 %	10	3 %	31	9 %	318	88 %
Fisker	239	38	16 %	201	3	1 %	198	5	3 %	193	7	4 %	186	134	72 %	10	5 %	44	24 %	80	43 %	1	1 %	3	2 %	181	97 %
Embetsverk, institusjon	19	2	11 %	17	0	0 %	17	1	6 %	16	1	6 %	15	5	33 %	0	0 %	2	13 %	3	20 %	0	0 %	0	0 %	13	87 %
Ukjent	17	1	6 %	16	0	0 %	16	2	13 %	14	1	7 %	13	1	8 %	0	0 %	0	0 %	1	8 %	0	0 %	0	0 %	13	100 %
Totalt	919	195	21 %	724	22	3 %	702	26	4 %	676	38	6 %	638	377	59 %	51	8 %	120	19 %	206	32 %	12	2 %	34	5 %	586	92 %

SAMFUNNSSEKTOR	Undersøkt			Undersøkt			Undersøkt 3.			Undersøkt 5.			Gjenstående	Endret		A-stor		B-middels		C- Liten		Sterkt		Truet		Intakt	
	1. omdrev	tapt	andel	2. omdrev	tapt	andel	omdrev	tapt	andel	omdrev	tapt	andel		totalt	andel	endring	andel	endring	andel	endring	andel	truet	andel	Truet	andel	Intakt	andel
Andre sektorer	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Fast bosetting uten næringstilknytning	11	1	9 %	10	0	0 %	10	0	0 %	10	0	0 %	10	9	90 %	3	30 %	3	30 %	3	30 %	0	0 %	0	0 %	9	90 %
Industri, merkantil virksomhet	15	0	0 %	15	0	0 %	15	0	0 %	15	1	7 %	14	7	50 %	1	7 %	1	7 %	5	36 %	0	0 %	0	0 %	14	100 %
Landbruk, fiske, fangst	856	186	22 %	670	22	3 %	648	24	4 %	624	36	6 %	588	351	60 %	47	8 %	111	19 %	193	33 %	12	2 %	34	6 %	539	92 %
Offentlig sektor	23	4	17 %	19	0	0 %	19	1	5 %	18	1	6 %	17	8	47 %	0	0 %	4	24 %	4	24 %	0	0 %	0	0 %	15	88 %
Ukjent	14	4	29 %	10	0	0 %	10	1	10 %	9	0	0 %	9	2	22 %	0	0 %	1	11 %	1	11 %	0	0 %	0	0 %	9	100 %
Totalt	919	195	21 %	724	22	3 %	702	26	4 %	676	38	6 %	638	377	59 %	51	8 %	120	19 %	206	32 %	12	2 %	34	5 %	586	92 %

PLANSTATUS UNDERSØKELSESGRUNNLAG	Undersøkt	tappt	andel	Gjenstående	Endret totalt	andel	A-stor endring	andel	B-middels endring	andel	C- Liten endring	andel	Står endring	andel	Ukjent endringsgrad	andel	Sterkt truet	andel	Truet	andel	Intakt	andel
Kulturminneplan	8	1	13 %	7	2	29 %	0	0 %	1	14 %	1	14 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	7	100 %
Kommuneplanens arealdel 2015-2025	3	0	0 %	3	2	67 %	0	0 %	0	0 %	2	67 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	3	100 %
Sum kommuneplan	3	0	0 %	3	2	67 %	0	0 %	0	0 %	2	67 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	3	100 %
Spesialområde bevaring, Reguleringsplan (pbl) planid 00031, vedtatt 09.09.2002	2	0	0 %	2	1	50 %	0	0 %	0	0 %	1	50 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	2	100 %
Spesialområde bevaring, Reguleringsplan (pbl) planid 0621, vedtatt 2012	2	0	0 %	2	2	100 %	0	0 %	1	50 %	1	50 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	2	100 %
Spesialområde bevaring, Reguleringsplan (pbl) planid 03127, vedtatt 18.10.2004	2	0	0 %	2	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	2	100 %
Spesialområde bevaring, Reguleringsplan (pbl) planid 88069, vedtatt 31.05.1988	140	2	1 %	138	104	75 %	4	3 %	29	21 %	71	51 %	4	3 %	0	0 %	0	0 %	1	1 %	137	99 %
Spesialområde bevaring, Reguleringsplan (pbl) planid 65104, vedtatt 1995	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Spesialområde bevaring, Reguleringsplan (pbl) planid 95104, vedtatt 27.03.1995	40	0	0 %	40	25	63 %	3	8 %	8	20 %	14	35 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	40	100 %
Hensynssone pbl 2008, Reguleringsplan (pbl) planid 08005, vedtatt 01.02.2010	6	0	0 %	6	1	17 %	0	0 %	1	17 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	6	100 %
Hensynssone pbl 2008, Reguleringsplan (pbl) planid 09015, vedtatt 09.01.2012	1	0	0 %	1	1	100 %	0	0 %	0	0 %	1	100 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	100 %
sum reguleringsplaner	193	2	1 %	191	134	70 %	7	4 %	39	20 %	88	46 %	4	2 %	0	0 %	0	0 %	1	1 %	190	99 %
Stadig listeført kl. 2	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Automatisk fredet etter Kulturminneloven	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Vedtaksfredet etter Kulturminneloven	8	0	0 %	8	2	25 %	0	0 %	0	0 %	2	25 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	8	100 %
Forskriftsfredet etter Kulturminneloven	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Listeført kirke	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Nasjonale interesser i by (NB-registeret)	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Sum SEFRAK-bygninger med nasjonalt vern/listeføring	8	0	0 %	8	2	25 %	0	0 %	0	0 %	2	25 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	8	100 %
Øvrige SEFRAK-registrerte bygg uten vern	472	36	8 %	436	239	55 %	44	10 %	81	19 %	114	26 %	0	0 %	6	1 %	12	3 %	33	8 %	385	88 %

PLANSTATUS KOMMUNALE OBJEKTER LAGT TIL I 5. OMDREV	Undersøkt	tappt	andel	Gjenstående	Endret totalt	andel	A-stor endring	andel	B-middels endring	andel	C- Liten endring	andel	Står endring	andel	Ukjent endringsgrad	andel	Sterkt truet	andel	Truet	andel	Intakt	andel
Kommuneplanens arealdel 2015-2025	4	0	0 %	4	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	25 %	3	75 %
Kommunedelplan for kulturminne Fræna kommune 2020-2023	14	0	0 %	14	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	14	100 %
Sum kommuneplan	18	0	0 %	18	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	6 %	17	94 %
Spesialområde bevaring, Reguleringsplan (pbl) planid 0621, vedtatt 2012	6	0	0 %	6	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	17 %	5	83 %
Spesialområde bevaring, Reguleringsplan (pbl) planid 03127, vedtatt 18.10.2004	13	0	0 %	13	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	13	100 %
Spesialområde bevaring, Reguleringsplan (pbl) planid 88069, vedtatt 31.05.1988	82	0	0 %	82	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	1 %	81	99 %
Spesialområde bevaring, Reguleringsplan (pbl) planid 65104, vedtatt 1995	1	0	0 %	1	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	100 %
Spesialområde bevaring, Reguleringsplan (pbl) planid 95104, vedtatt 27.03.1995	37	0	0 %	37	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	37	100 %
Hensynssone pbl 2008, Reguleringsplan (pbl) planid 08005, vedtatt 01.02.2010	4	0	0 %	4	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	4	100 %
Sum reguleringsplaner	143	0	0 %	143	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	2	1 %	141	99 %
Totalt	161	0	0 %	161	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	3	2 %	158	98 %

FREDEDE OG LISTEFØRTE OBJEKTER LAGT TIL I 5. OMDREV	Undersøkt	tappt	andel	Gjenstående	Endret totalt	andel	A-stor endring	andel	B-middels endring	andel	C- Liten endring	andel	Står endring	andel	Ukjent endringsgrad	andel	Sterkt truet	andel	Truet	andel	Intakt	andel
Stadig listeført kl. 2	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Automatisk fredet etter Kulturminneloven	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Vedtaksfredet etter Kulturminneloven	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Forskriftsfredet etter Kulturminneloven	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Listeført kirke	4	0	0 %	4	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	4	100 %
Nasjonale interesser i by (NB-registeret)	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Totalt	4	0	0 %	4	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	4	0 %

